ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΙ 6 ΜΑΟΥ 1889 — ΕΤΟΣ ΣΤ'. — ΑΡΙΘ. 18

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . . Δρ. 12
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 10

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ Μιαούλη, ἐπιστολὴ ἐκ Σύρου, ὑπὸ Ἰμδ.
8 Μαΐου 1789, ἡ πρώτη τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως σελίς, ὑπὸ Κωνσταντίνου Ν. Ῥάδου. (Τέλος).
Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἀρχηγοῦ Κριεζῆ. *Τὸ σφάλμα τοῦ Καπετὰν Ἀγγελῆ. — Μίσθωσις νέου πλοίου. — Ὁ Κριεζῆς πρὸς τὸν Ἄρειον Πάγον — Ὁ θάνατος τῶν ὁπλαρχηγῶν Κώτσου καὶ Ἀγγελῆ. — Χριστὸς ἀνέστη καὶ βάκρυα.*
Πόθος. Ἀπὸ τὰ «Ἐρωτικά», ποίημα Γ. Μαρτινέλη.
Δανιὴλ Οὐέβστερ. *Φιλελληνικὴ πινακοθήκη.* (συνέχεια) ὑπὸ Γ. Δ. Κ.
Ὁ Συνταγματάρχης Ἐδράρδος. μικρὸν μυθιστόρημα, Jules Sandeau (συνέχεια).
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. *Ἐγχώρια — Ἐξωτερικά — Φιλολογία, — Καλλιτεχνία κ.τ.λ.*
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ

Ἐπιστολὴ ἐξ Ἑρμουπόλεως

Τῇ 25 Ἀπριλίου, 89.

Διέκοψα τὴν προηγουμένην, καλέ μου φίλε, κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ἡ μετὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια πρὸς τιμὴν τοῦ Μιαούλη καὶ ὀλίγον τοῦ Βασιλέως γενομένη μεγάλη φωταψία ἦτο εἰς τὴν ἀκμήν της. Ἀλλὰ δὲν ἔπραξα καλῶς. Ἂν τότε ἐπὶ τόπου ἐξηκολούθουν σύρων γραμμὰς καὶ περιγράφων, ἡ ἐξεικόνισις θὰ ἦτο κατὰ πολὺ πιστοτέρα. Ἤδη μάτην προσπαθῶ νὰ ἀναμνησθῶ διατί μὲ κατέπληξεν ὁ φωτεινὸς διάκοσμος τῆς πλευρᾶς ἐκείνης, διατί χαίνων παρετήρουν τὸν ἀστεροκέντητον τάπητα, ὅστις ἠπλοῦτο ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ *Ἀργείου*, διατὶ τὸ ἐπὶ τοῦ τάπητος τούτου ἀμυδρῶς διαφαινόμενον 1821 μοὶ ἐξήγειρε συγκινήσεις ὅλως νέας, παρομοίας πρὸς ὅ,τι αἰσθάνεται ὁ μετὰ χρόνους ἐπανερχόμενος εἰς τὸν ναὸν τῶν πατέρων του, διατὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μιαούλη, τὸ μὲ γιγαντιαῖα φωτεινὰ ψηφία καταλαμβάνον μέγα μέρος τῆς προσόψεώς, μοὶ ἐφαίνετο ἀκόμη ἐνδοξότερον, αἱ σελαγίζουσαι ἄνωθεν μορφαὶ τῶν βασιλέων φιλοστοργότεραι, τὸ ὑπεράνω πάντων δαφνόπλεκτον στέμμα φωλεὰ ἐλπίδων περιπταμένων, διατὶ εὕρισκον καὶ τὸν Ἥφαιστον ἔτι — ὅστις κατεῖχε μίαν γωνίαν ἐκεῖ — ὡραῖον, καὶ τὸν Ἑρμῆν σώφρονα, διατὶ ἐξελαμβάνον ὡς ἀληθὲς τοῦ οὐρανοῦ πάτωμα τὸ μίαν σπιθαμὴν ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν μας σχηματιζόμενον ἐκ φανῶν καὶ διατὶ τέλος ἠσθανόμην τὸ φῶς ἐκεῖνο, τὸ μυριόχρωμον καὶ γλυκύ, εἰσδύον μέχρι τῆς καρδίας μου καὶ ὁμιλοῦν εἰς αὐτήν, ὅπως θὰ τῇ ὡμίλει ὡραία μουσικὴ ἢ καλλιτέχνου γραφὴ ἢ γλύπτου ἔργον ἐκλεκτὸν ἢ στίχοι τέλος συγκινητικοῦ ποιήματος.

Τὸ ὅλον ἦτο μαγικόν, ἐξαίσιον. Εἴτε ἐν τῇ πλατείᾳ ἦμην, ἐν ᾗ εἶχε συγκεντρωθῆ ὅλη ἡ δύναμις καὶ ἡ καλαισθησία τῆς ξηρᾶς, εἴτε ἐν τῇ προκυμαίᾳ, ὁπόθεν ἐξεθάμβουν τῶν πλοίων οἱ πυρσοὶ καὶ αἱ φωταγωγίαι καὶ οἱ ἀστράπτοντες πύραυλοι καὶ κατεκήλουν τὴν ἀκοὴν οἱ γλυκεῖς τόνοι μουσικῶν παντοειδῶν ἢ ἀσμάτων ἢ γυναικείων κραυγῶν θαυμασμοῦ καὶ ὁπόθεν ὡς τηλαυγὴ μετέωρα διεγράφοντο ἐπὶ τοῦ μεμακρυσμένου σκοτεινοῦ μανδύου τῆς νυκτός, ἔνθεν μὲν οἱ ἀστροκάσμητοι ἱστοὶ καὶ τῶν ἠλεκτρικῶν φώτων αἱ μεγαλοπρεπεῖς καὶ χειροήθεις ἀστραπαί, ἔνθεν δὲ οἱ τεχνητοὶ ἀστερισμοί, δι' ὧν ἐπεδείκνυον τὰ σχήματα τῶν κωδωνοστασίων των οἱ ναοί, εἴτε ἐν τῷ μέσῳ τῆς ξηρᾶς, εἴτε παρὰ τὴν πτυχουμένην θάλασσαν, τὴν ἀντικατοπτρίζουσαν ἀπίστως καὶ μηκύνουσαν, ἢ χρωματίζουσαν ἢ κινοῦσαν πᾶν φῶς ἀνωθεν αὐτῆς ἠωρημένον, πανταχοῦ ἦτο μαγεία, ἧς τὰς ἰδιοτροπίας ἠκολούθησα καὶ τὰ θέλγητρα ἀπήλαυσα, ἀλλ' ἧς ἀδυνατῶ νὰ ἐνθυμηθῶ πλέον καὶ περιγράψω τὰ καθέκαστα.

Ἐν Ἑλλάδι παρομοία οὔτε εἰς τὴν μνήμην μου ἔρχεται, οὔτε ἐτελέσθη ἑορτή. Αἱ ἐπὶ τῇ ἐνηλικιώσει τοῦ Διαδόχου καὶ ἐπὶ τῇ 25ετηρίδι τοῦ Βασιλέως; ἦσαν ἴσως μᾶλλον πολυέξοδοι καὶ ἐπὶ εὐρυτέρου ἐδάφους; ἀλλὰ τόσον κομψαὶ καὶ εὐάρεστοι καὶ μαγικαὶ δὲν ἦσαν, ὅσον ἡ τῆς Ἑρμουπόλεως. Τοὐλάχιστον ἐν Ἀθήναις δὲν ἤκουσα μετὰ τὸ πέρας ἑορτῆς, φράσιν παρομοίαν πρὸς ἐκείνην, ἣν γέρων Ἑρμουπολίτης, ἐκ τῶν πρώτων τῆς πόλεως οἰκιστῶν, ἐνώπιον ἱκανῶν μαρτύρων καὶ μὲ ὅλην του τὴν καρδίαν καὶ τὴν κατάνυξιν προσέφερε, σημαινομένης ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ.

— Καὶ νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου...

Τὴν φράσιν συνάγων εὐλαβῶς, ὡς χαρακτηριστικὴν τῆς ἑορτῆς ἐπίστεψιν, τὴν δικαιολογῶ πληρέστατα, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀδειάν σου, φίλε μου, δὲν τὴν συμμερίζομαι.

Κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας μέγα βασιλικὸν γεῦμα ἐδίδετο ἐπὶ τῆς *Ἀμφιτρίτης*, ἔχον βεβαίως καὶ αὐτὸ τὰς χάριτάς του, ἀλλὰ στερήσαν τοὺς βασιλεῖς τοῦ ὡραιοτέρου μέρους τῆς ἐν λόγῳ ἀπολαύσεως. Ὅτε δὲ τὴν ἐπαύριον ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπαναληφθῇ αὕτη, ἐφιλοτιμήθησαν μὲν αἱ ἀρχαὶ νὰ ποιήσωσιν ὅ,τι ἦτο δυνατόν, ἀλλὰ ὅπως ἔλεγε φιλοπρόσεργος πρεσβύτης...

— Καλὲ τὴν χθεσινή, μία φορὰ τὴν ἐγέννησεν ἡ μάνα της!

* * *

Τὴν ἐπαύριον παρομοίων ἑορτῶν οἱ ἄνθρωποι ἐξυπνοῦσι κατατεπονημένοι, κεκορεσμένοι· ἀλλὰ τοιοῦτόν τι δὲν συνέβη οὐδ' εἰς τοὺς Ἑρμουπολίτας, οὐδ' εἰς τοὺς ξένους των. Ἀφήκαμεν τὰς κλίνας μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφροντισίας, μεθ' ἣν τὰ πτηνὰ ἐξέρχονται τῶν φωλεῶν των καὶ κατήλθομεν εἰς τὸ γνωστὸν ἐντευκτήριον, τὴν ἀστέγαστον αἴθουσαν τῆς Σύρου, τὴν πλατείαν, ἐρωτῶντες τί θὰ ἐγίνετο σήμερον. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ σύνθημα θὰ ἐδίδετο ἐκ τῆς «Ἀμφιτρίτης» καὶ κατὰ συνέπειαν ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ ἐρωτῶμεν τί θὰ ἔπραττον οἱ βασιλεῖς. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἶχον ἐκδοθῆ ἀπὸ ἡμερῶν προγράμματα καθορίζοντα τὰ καθήκοντα ἑκάστης τῶν τριῶν ἡμερῶν, ἀλλὰ τὰ προγράμματα ἦσαν τόσα πολλὰ καὶ αἱ ὁμονοοῦσαι διαταξεις των τόσον ὀλίγαι...

Οἱ βασιλεῖς ἀνῆλθον ἐφ' ἁμάξης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ἐπὶ μιᾶς τῶν *κορυφαίων* συνοικιῶν τῆς Ἑρμουπόλεως κείμενον ὀρφανοτροφεῖον τῶν θηλέων. Εἶπον κορυφαίων, διότι καὶ αὕτη ὡς αἱ πλεῖσται τῶν ἄλλων εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἑνὸς ἐκ τῶν λόφων, ὧν αἱ οἰκιόκτιστοι πλευραὶ ἀποτελοῦσι τὴν Ἑρμούπολιν. Προηγουμένως εἶχον κηρυχθῆ διαγωνισμοὶ μεταξὺ τῶν ἁμαξηλατῶν περὶ τοῦ τίς τῶν ἁμαξῶν θὰ εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς κλιμακωτῆς σχεδὸν ἐκείνης ἀδοῦ. Καὶ τί μὲν ἔπαθον αἱ ἁμαξαι μεθ' ὅλην τὴν εὐμενῆ ἐγκαταλειψίν των ὑπὸ τῶν βασιλέων ἀγνοῶ, ὁ εἷς τῶν ἁμαξηλατῶν ὅμως ἱκανοποιήθη, ἀκούντως, διότι ἐγένετο ἔνδοξος, τὸν ἐδακτυλοδείκτουν δὲ οἱ παῖδες λέγοντες — Αὐτὸς ἐπῆγε τὸν Βασιλέα! Φανταζόμεθα ποίας ἀξιώσεις θὰ ἔχῃ τοῦ λοιποῦ. Ἀλλ' à propos παρ' ὀλίγον ν' ἀναποδογυρίσῃ τοὺς βασιλικοὺς ἐπιβάτας του. Τὸ ἐπεισόδιον μόνον ξέναι τινὲς ἐφημερίδες ἀνέγραψαν καὶ τὸ διέψευσαν αἱ ἰδικαί μας, διότι δὲν τὸ εἶδον. Συνέβη κάτω εἰς τὴν πλατείαν, ὅτε οἱ βασιλεῖς μετέβαινον εἰς τὴν δοξολογίαν. Οἱ ἵπποι ἀσυνέθιστοι εἰς τόσον κόσμον ἐτρόμαξαν καὶ μετέδωκαν ὀλίγον τρόμον καὶ εἰς τὸν κόσμον καὶ ἀντὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, ἐστράφησαν καὶ εἰσῆλθον εἰς στενωπόν τινα. Μάτην ὁ ἁμαξηλάτης ἐρυθριᾷ καὶ ἀγανακτεῖ. Μάτην οἱ βασιλεῖς σκέπτονται περὶ καταβάσεως. Οἱ ἵπποι δὲν ἠνείρουν νὰ μεταπεισθῶσι. Σπεύδουσι δύο τρεῖς νὰ τοὺς ἀποσύρωσι. Τέποτε. Τότε προβαίνει βραχύσωρός τις ἐργάτης, προσκαλεῖ τοὺς ἄλλους νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ ἁρπάζει διὰ σιδηρᾶς χειρὸς τὰ ἡνία ἀμφοτέρων τῶν ἵππων. Εἰς τὴν δύναμαν τῶν χειρῶν τοῦ ἐργάτου ὑπακούουσι, γίνονται πειθήνιοι οἱ ἵπποι καὶ

ἐπανέρχονται εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν. Τότε ὁ ἐργάτης ἀποκαλύπτεται, ἄτρεν ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ μειδιᾷ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ὡς νὰ ἔλεγε: — Ἐγὼ τὸ ἔκαμα! Μειδιᾷ καὶ ὁ βασιλεύς, τὸ δὲ μειδίαμα ἐκεῖνο τίς οἶδεν ἂν θὰ τὸ ἀντήλασσε καὶ πρὸς παράσημον ὁ ἥρως τοῦ ἐπεισοδίου.

Οἱ βασιλεῖς ἐπεσκέφθησαν ἀμφότερα τὰ ὀρφανοτρόφεῖα καὶ τὴν σχολὴν τῶν ἀπόρων παίδων. Ἐννοεῖται ὅτι παντοχοῦ τὰ πάντα ἔλαμπον ἐκ καθαριότητος. Αἴφνης ἡ Βασίλισσα, ὡς εἰ ἐδυσπίστει πρὸς τὴν καθαριότητα ταύτην, καλεῖ ἕνα μικρὸν ἐκ τῶν ἀπόρων παίδων, μικρόν, διότι μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ ἄποροι γέροι. Μουσικοί, καὶ μετά τινα ἐρώτησιν τὸν σύρει πλησίον ἐρυθριῶντα ὡς κεράσιον καὶ ξεκουμβώνει τὸ μικρόν του φόρεμα περὶ τὸν λαιμόν. Ἐφάνη τότε πάλλευκος ὑπὸ τὸ ἔνδυμα χιτὼν καὶ μειδίαμα πλήρους εὐαρεσκείας ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς βασιλίσσης. Οὕτω μοι διηγήθη εἰς αὐτόπτης. Καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ ἐν τῷ νοσοκομείῳ συνεχαίρετο τὸν μάγειρον διὰ τὴν στιλπνότητα τῶν σκευῶν τῆς δικαιοδοσίας του, ἐν ᾧ ἡ Βασίλισσα ἐξήταζε καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἔθλιβε φιλοστόργως τὰς χεῖρας τῶν πλειοτέρων πασχόντων!

* * *

Ἐν ᾧ ταῦτα συνέβαινον ἐν τοῖς φιλανθρωπικοῖς καταστήμασιν, ὁ σκληρὸς ἥλιος κατέκαιεν ἑκατοντάδας τινὰς κυρίων καὶ κυριῶν ἰδίᾳ σπευσασῶν εἰς τὸ Νεωρεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοΐας, ὅπου θὰ ἐγίνετο πρὸ τῶν Βασιλέων ἡ καθέλκυσις δύο ἐπισκευασθέντων σκαφῶν τοῦ «Ἰονίου» καὶ τῆς «Ἑρμουπόλεως». Καὶ τὸ μὲν πρῶτον βαρυνθὲν φαίνεται νὰ περιμένῃ ἔβραυσε τὰ δεσμά του καὶ ὥρμησε πρὸς τὸ πέλαγος, ἀλλ' ἡ «Ἑρμούπολις» ὑπερήφανος, διότι ἡ συνώνυμός τις ἐφιλοξένει τοὺς βασιλεῖς, ἀνέμενε μεθ' ὑπομονῆς, ἵνα ἐπιδείξῃ τὴν ἀγέρωχον στάσιν της ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς της βάδισμα, ὅτε θὰ ἀφίνετο ἐλευθέρα νὰ ριφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς προσφιλοῦς της θαλάσσης. Καὶ ἦτο ἀληθῶς ὡραῖον καὶ γραφικώτατον τὸ θέαμα. Μόλις ἔφθασαν οἱ βασιλεῖς, ἐλύθη ἡ σιδηρότευκτος ἐσχάρα, ἐφ' ἧς εὑρίσκετο τὸ πλοῖον αὐτοστιγμεὶ δὲ ὠλίσθησεν αὕτη ἐπὶ τῶν πρανῶν δοκῶν καὶ ἔφερε τὴν «Ἑρμούπολιν» ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ἥτις ἤφρισε καὶ ἔφριζεν ἐξ ἡδονῆς ὑποδεχομένη τὴν κομψὴν ναῦν, τὴν ἐπὶ τόσας ἡμέρας ὑφισταμένην βίον ἀμφίβιον καὶ πεζόν.

Μετὰ μικρὸν οἱ βασιλεῖς ἐπεσκέφθησαν τὰ ἐργοστάσια· ἐν τινι δὲ τούτων ἦτο ἑτοιμος μήτρα, ἐν ᾗ χυθέντος μετάλλου ρευστοῦ καὶ περιφλεγοῦς, αὐτοστιγμεὶ ἐσχηματίσθη κομψότατον στέμμα.

— Ἰδοὺ πῶς κατασκευάζονται τὰ στέμματα εἶπέ τις χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Τὰ ψευδῆ! ἀντέταξεν ἄλλος, αὐλικὸς μάλιστα. Τὰ ἀληθῆ τὰ κατασκευάζουν οἱ Μιαοῦλαι, προσέθηκεν, ἀλλὰ χαμηλῇ ἐπίσης φωνῇ.... ἐν ᾧ θὰ ἤξιζε τὴν ὡραίαν ρῆσιν νὰ τὴν κηρύξῃ διὰ χιλίων στομάτων.

* * *

Περὶ τοῦ χοροῦ, ὅστις ἐδόθη τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὀλίγα μόνον θὰ σοὶ εἴπω, φίλε μου, διότι ἔτυχε κατ' αὐτὸν νὰ συναναστραφῶ μὲ κακὰς γλώσσας καὶ φοβοῦμαι μὴ ἐνεσταλάχθη ἡ κακεντρέχειά των ἐν τῷ... μελανοδοχείῳ μου.

Ὡς ὅλοι οἱ δημοτικοὶ χοροὶ ἦτο καὶ οὗτος πολυπληθής, ἀλλὰ τόσον πολύ, ὥστε νὰ εἶνε ὑπεράριθμοι καὶ οἱ ἡμίσεις. Αἱ κυρίαι ἦσαν σχετικῶς ὀλίγαι, ἀλλ' ἦρκουν καὶ ὀλίγαι μόνον ἐξ αὐτῶν ἵνα ρηθῇ ὅτι ἡ καλλονὴ ἐξεπροσωπεῖτο ἐκεῖ ἐν ὅλῳ αὐτῆς τῷ μεγαλείῳ. Μεταξὺ τῶν δεσποινίδων τὰ καλλιστεῖα θὰ διημφισβήτουν δικαίως δύο ἢ τρεῖς, ἀλλὰ ἐκ τῶν κυριῶν μία παμψηφεὶ ἐκηρύχθη βασίλισσα· ἂν δέ τινες ἄλλαι ἐτόλμων νὰ τῇ διαμφισβητήσωσι τὸ σκῆπτρον τῆς καλλονῆς καὶ τῆς χάριτος, θὰ ἐκινδύνευον ν' ἀκούσωσιν ἐκ πάντων τῶν στομάτων τὴν κραυγήν... «Εἰρήνη ὑμῖν, Εἰρήνη πᾶσαις».

* * *

Μεταξὺ τῶν κακῶν γλωσσῶν, μεθ' ὧν ἦλθον εἰς ἄμεσον σχέσιν κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην, τρεῖς προπάντων μὲ ἐξέπληξαν. Μία καπνιστὴ ἐν τῷ *σουπὲ* σκληρὰ ὡς ἡ καρδία ἀπίστου ἐρωμένης καὶ δύο ζωντανεὶ εὐκίνητοι, κακοῦργοι, ἀκατάσχετοι, μοχθηραί, Θεέ μου, φύλαττε· ἡ μία ἀνήκει εἰς τὸ στόμα ἑνὸς συναδέλφου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα θὰ τηρήσω μυστικόν, καίτοι τὰ πλέοντα τῶν ἐπιγραμμάτων, ἅτινα κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐστιχούργει θὰ τὰ ἀνέγνωσεν ἤδη ὅλος ὁ κόσμος, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ στόμα ἑνὸς Μεφιστοφελοῦς, ὅστις χωρὶς νὰ εἶνε Ἑρμουπολίτης, ἐγνώριζε καὶ διηγεῖτο τόσα, ὅσα οὐδὲ εἴκοσιν ὁμοῦ ἰθαγενεῖς θὰ ἐγνώριζον.

Καὶ ἤκουες πλέον ἐκεῖ κακολογίαν ἢ πεσέταν ἢ κουσέλι ἢ ὅπως ἄλως θέλεις νὰ ὀνομάσῃς τὸ χαριέστερον τοῦτο εἶδος τοῦ πεζοῦ λόγου .... Καὶ ἤκουες!

— Ὁ δήμαρχος, λέγει, προσέλαβε διδάσκαλον τῆς Γαλλικῆς...

— Καὶ εἶπε «Μουσιοῦ» τὸν βασιλέα.

— Καὶ διδάσκαλον τοῦ χοροῦ.

— Καὶ ἐχόρευσε χωρὶς χειρόκτια μὲ τὴν βασίλισσαν.

— Ἐκείνου ἐκεῖ ὁ ἀδελφός, ἀφοῦ ἐστόλισε μὲ σημαίας καὶ εἰκόνας καὶ φανοὺς τὸ σπίτι του, ἔβαλεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ πέντε πήχεις μαῦρο χασέ, διότι ἔχει πένθος!...

— Δὲν τὸ εἴδαμεν.

— Τὰ ἔβγαλε ὅλα, διότι οἱ γείτονες τοῦ εἶπαν πῶς δὲν εἶνε ἀωστόν. Ἀλλὰ τοὺς εἶπε ὅτι τὸ κάμνει γιὰ χατήρι των.

— Αὐτὸς ἐκεῖ παρήγγειλε τὴν βελάδαν ὑπὸ τὸν ὄρον.. ; νὰ γίνεται κατόπιν καὶ σουρτοῦκο.

— Ἰδὲ αὐτόν! Ἔκαμνε ἀέρα τῆς βασιλίσσης μὲ τὸ menu.

— Καὶ αὐτὸν τὸν γνωρίζεις;

— Ὄχι.

— Αὐτὸς εἶνε Ἀθηναῖος. Τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἐμπόδισε νὰ πάρῃ τὸ πρῶτον βραβεῖον εἰς τὸν χορόν.

— Πῶς;

— Ἐχόρευαν βάλς ὅλοι, αὐτὸς δὲ ἐχόρευε πόλκαν. Καὶ ὅταν τοῦ το εἶπεν ἡ ντάμα του, «μὲ συγχωρεῖτε», ἀπήντησε, «μόνον πόλκαν γνωρίζω, ἀλλὰ δὲν πειράζει, χορεύετε σεῖς βάλς!...»

Καὶ ἐξηκολούθουν ἀκόμη καὶ τίς οἶδε πότε θὰ ἔπαυον αἱ παμμίαροι αὐταὶ γλῶσσαι, ἂν δὲν τοὺς προελάμβανε, παύων προηγουμένως ὁ χορὸς ὅστις μεθ' ὅλα ταῦτα τὰ ψευδῆ βεβαίως καὶ ἄσχετα κακολογήματα ἦτο ζωηρός, εὔθυμος, διασκεδαστικώτατος. Ἡ δροσερότης τῶν κυριῶν συνεκεράνυυε τὴν ἐκ τοῦ συνωστισμοῦ θερμότητα· ἡ τάξις μόλις εἰς ἕνα τετράχορον διεταράχθη· τὸ κυλικεῖον ἦτο πλουσιώτατον, οἱ κοσμήτορες ὅλως περιποίησις, ὁ δὲ διάκοσμος τῶν αἰθουσῶν πλέον τι ἢ ἡγεμονικός, ἀφοῦ πᾶν ὡραῖον εἰς ἔπιπλα ἢ σκεύη ἢ καλλιτεχνήματα ἢ ἄνθη μετ' ἐκλογῆς περισυνάχθη καὶ φιλοκάλως τοποθετηθὲν ἐλάμπρυνε καὶ παρουσίαζεν ὡς μουσεῖον πάσας τὰς αἰθούσας.

Ἀμετάπτωτος ζωηρότης ἐπεκράτησεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ χαρὰ τῶν φιλοξενούντων καὶ φαιδρότης ἑκατοντάδος τῶν φιλοξενουμένων, ὧν προεξῆρχεν ὡς νεανίας ἀεικίνητος καὶ εὔθυμος ὁ βασιλεύς.

* * *

Διὰ τὴν τρίτην τῶν ἑορτῶν ἡμέραν δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ρηθῇ ὅτι ἀνατέλλουσα εὗρε καὶ αὕτη τοὺς πάντας ἀκμαίους καὶ ἀκαταπονήτους. Τὸ ὑπὸ τοῦ Δήμου δοθὲν τῇ βασιλικῇ οἰκογενείᾳ γεῦμα ἐν τῇ ἐν Χρούσοις ἐξοχικῇ ἐπαύλει τοῦ Πρωΐου δὲν ἦτο τέκνον ἀτυχοῦς ἐμπνεύσεως. Τοὐναντίον συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἀκουσθῇ ἅπαξ τοὐλάχιστον τὸ ὄνομα τοῦ Πρωΐου! Ἅπαξ. Διότι κατ' ἀνεξήγητον τῆς Μοίρας, φαίνεται, διαταγὴν πᾶσα ἐλήφθη φροντὶς ὥστε οὐδὲ κατὰ τὴν δεξίωσιν, οὐδὲ κατὰ τὴν δοξολογίαν, οὐδὲ κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια, οὐδὲ κατὰ τοὺς λόγους καὶ τὰς προπόσεις — ὡς νὰ εἶχον πάντες συνομώσει — οὐδαμοῦ οὐδὲ προεφέρθη, οὐδὲ ἐγράφη, οὐδὲ ἠκούσθη τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὅστις εἶνε ὁ αὐτουργὸς καὶ ὑποκινητὴς ὅλων τούτων τῶν ἑορτῶν. Παράδοξον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον θ' ἀπομείνῃ ἀπορία ἄλυτος...

* * *

Μετὰ τὴν ἐκ Χρούσων ἐπάνοδον, ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐπεσκέφθη τὴν Ἄνω Σῦρον. Ἐκ τῆς ἐπισκέψεως δὲ ταύτης δύο ἤκουσα ἠχούς.

Ὁ βασιλεὺς ἐρωτᾷ κύριόν τινα ἐκ τῶν παρουσιασθέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Δημάρχου:

— Ποῖον τὸ ἐπάγγελμά σας;

— Ἰατρός, μεγαλειότατε.

— Καὶ ἔχετε πολλὴν πελατείαν;

— Πολλὴν, Μεγαλειότατε.

— Ἀ! Δὲν πηγαίνει λοιπὸν καλὰ ὁ τόπος.

Ὁ Δήμαρχος ἀκούει τὴν εὐφυΐαν καὶ γελᾷ... Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν πλησιάζει πρὸς αὐτὸν ἡ βασίλισσα.

— Ἔχει λαμπρὰν θέαν ἡ πόλις σας, κύριε Δήμαρχε.

Καὶ ὁ Δήμαρχος μετά τινα σκέψιν:

— Ἀ μπά! Καλωσύνη σας, Μεγαλειοτάτη.

* * *

Ἤδη ὁ ἥλιος τῆς τρίτης ἡμέρας τῶν ἑορτῶν δύει, ἀλλὰ νέαι πάλιν προσδοκίαι ἀνατέλλουσαι, ἐπιταχύνουσι τὰ δεῖπνα καὶ τοὺς παλμοὺς τῶν Ἑρμουπολιτῶν. — Ἀπόψε θὰ καῶσι τὰ πυροτεχνήματα. — Καὶ πόθεν θὰ ἰδῶμεν καλλίτερον; — Ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Θὰ καῶσι πρὸς ἀποχαιρετισμὸν τῶν βασιλέων. — Εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν θάλασσαν λοιπόν! Ἀλλ' εἰς τὴν θάλασσαν δὲν ὑπάρχουσι πλέον λέμβοι. Ὁ δῆμος ἐμίσθωσεν αὐτάς, ἵνα ἀποτελέσῃ μεγάλην ναυτικὴν διαδήλωσιν μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων, οἱ εὐτυχέστεροι δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐθεωρούμεθα ἡμεῖς, διότι ἀναχωροῦντες θὰ εἴχομεν δωρεὰν θεωρεῖον ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου μας. Ἀλλὰ πῶς νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον; Εὐφάνταστός τις ψευδολόγος θὰ σοὶ ἔλεγεν, ὅτι ἱππεύσας ἐπὶ πυραύλου διεπεραιώθη εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἐγὼ ὅμως ἔπαθον κάτι καλλίτερον, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ μὲ ζηλεύσωσιν ὅλαι αἱ κολασμέναι ψυχαί. Ἔπεσα εἰς τὰς ἀγκάλας δυτικοῦ τινος ἱερέως, ὅστις κατεῖχε τὸ ἓν ἑκατοστὸν μοναδικῆς τινος καὶ ἐπιβαρυνθρεθοῦς λέμβου, μὲ τὴν εὐχήν του δὲ ἔφθασα σῶος καὶ ἄκραιος ἐπὶ τῆς «Ἑρμουπόλεως». Ἐκεῖ ἀνεκάλυψα εἰς τὴν λαμψιν βεγγαλικοῦ τινος, μιᾶς σπιθαμῆς τόπον καὶ ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ χορείας συναδέλφων καὶ φίλων, τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ τύπου ἐν σώματι ἀναχωρούσης, εἶδον καὶ ἐγὼ τὰ πυροτεχνήματα, ἅτινα ὡσεὶ μοιραίως διατεταγμένα ἀπετέλουν ἀκριβεστάτην τῶν ἑορτῶν περίληψιν, Ὡραῖα, πλούσια, συνεχῆ, τὸ πρῶτον ἀραιότερα ἔπειτα καὶ μὲ ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον· σπάνια δὲ κατόπιν ὡς τρίχες ἐπὶ φαλακρᾶς κεφαλῆς. Ἡ ἐν ἀρχῇ ἀκμάζουσα ἐνετικὴ διὰ φανοφόρων λέμβων παρέλασις ὑπὸ τὴν «Ἀμφιτρίτην», ἡ φωταγωγία αὐτῆς καὶ τὸ ὅλον θέαμα τῆς ἔναντι διαστίκτου ἐκ φώτων πόλεως εἶνέ τι ἀπαράμιλλον. Αἱ δὲ ἀπολαύσεις τῆς ὁράσεως εἶνε ἐφάμιλλοι πρὸς τὰς τῆς ἀκοῆς, ἥτις καὶ αὕτη λαμπρῶς θεραπεύεται ὑπὸ μελῳδικῶν σερενατῶν καὶ ναυτικῶν ἀσμάτων καὶ ἐμβατηρίων, ποικιλομένων, ὁτὲ μὲν ὑπὸ τῆς βροντώδους φωνῆς ἐκπνεούσης ροκέτας, ὁτὲ δὲ ὑπὸ κραυγῶν θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐκκρήξει λαμπροῦ πυροτεχνήματος ἢ φόβου ἐπὶ τῇ κινδυνώδει ἐν τῷ σκότει προσεγγίσει τῶν λέμβων.

* * *

Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι προσδεύοντες ὅτι αἱ ἡδοναὶ τοῦ κόσμου τούτου δὲν πρέπει νὰ παρατείνωνται, ἵνα προλαμβάνηται ὁ κόρος. Ἄλλοι δὲ φιλοσοφικώτεροι σκεπτόμενοι διακόπτουσιν αὐτὰς ἐν τῇ ἀκμῇ των, ἵνα διατηρῶσι θελκτικωτέραν τὴν ἀνάμνησιν. Διὰ τοῦτο ὁ εἷς ποιητὴς εὔχεται ἢ καὶ ἀποπειρᾶται — ἐν τοῖς στίχοις του — νὰ ἀποθάνῃ κατὰ τὴν πρώτην νύκτα ἐρωτικῆς ἀποθεώσεως καὶ ὁ ἄλλος φιλόσοφος... νὰ μὴ τὸν εὕρῃ ἡ ἐπαύριον τῆς ὡραιοτέρας ἡμέρας τῆς ζωῆς του.

Ὁ πλοίαρχος τῆς «Ἑρμουπόλεως» δὲν ἀνήκει εἰς τὰς φυλὰς τῶν ἐγωϊστῶν τούτων. Δοξάζει, ὅτι κάθε πρᾶγμα ἔχον ἀρχὴν δέον νὰ ἔχῃ καὶ τέλος, τὸ δὲ προσφερόμενον ποτήριον εἴτε γλυκὺ εἴτε πικρὸν δέον νὰ τὸ πίνωμεν μέχρι τρυγός. Μάτην λοιπὸν ἡ νυκτερινὴ ἑορτὴ εἶχε φθάσει εἰς τὸ 40 ἔτος της· μάτην τὰ ἀραιωθέντα φῶτα ἐδείκνυον ὑποφαινομένας τὰς ρυτίδας της καὶ λευκάς τινας τρίχας. Ἔπρεπεν ὁ ἔρως του πρὸς τὴν φωταψίαν τὰ διατηρηθῇ μέχρι τάφου. Ἐν ἀπογνώσει λοιπὸν ἀνεμένομεν τὴν τελευταίαν πνοήν της. Καὶ μόνον, ὅταν τὰ ὄμματά της ἀπώλεσαν πᾶσαν λάμψιν, καὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας της ἐκόπασαν, μόνον τότε ὡς ἐπιτάφιος ἀποχαιρετισμὸς τῶν ἑορτῶν ἠκούσθη τὸ τελευταῖον σύριγμα τῆς «Ἑρμουπόλεως» ἐκπλεούσης καὶ δι' ἐρυθρῶν ὡς οἱ ὀφθαλμοί μας φώτων ἀποχαιρετούσης τὴν ὁμώνυμόν της.

Ἴμβ.

5 ΜΑΪΟΥ 1789

Ἡ πρώτη τῆς Γαλλικῆς Ἐπανεστάσεως σελίς.

(Τέλος)

Τρεῖς ὡρίσθησαν εἴσοδοι ἐν τῷ μεγάρῳ, ἡ μὲν διὰ τὸν κλῆρον, ἡ δὲ διὰ τοὺς εὐγενεῖς καὶ ἡ τρίτη διὰ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ. Ἑκάστη τῶν ἀντιπροσωπειῶν φθάσα πρὸ αὐτοῦ χωρίζεται εἰς τρία κατὰ τὰς τρεῖς τῶν ἀντιπροσώπων τάξεις ὑπὸ τοῦ τελεταρχου, ἀποστέλλοντος τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν κοινοτήτων εἴς τινα ὀπισθίαν θύραν, πρὸ τῆς ὁποίας μένουσι συσσωρευμένοι ἀπὸ τῆς ἑννάτης πρωινῆς ὥρας μέχρι τῆς μεσημβρίας σχεδόν· διότι ἡ ἐθιμοταξία τοῦ 1614, ὁρίζουσα πρωτοκαθεδρίας καὶ προνόμια, ἃς δὲν δύναταί τις ἀποινεῖ νὰ παραβῇ, ἀπαιτεῖ τὴν κατὰ τάξιν κλῆσιν τῶν ἀντιπροσώπων, ἐξ οὗ πικραὶ ἀντεγκλήσεις πρὸ αὐτῆς τῆς θύρας τῆς συνελεύσεως. Μετὰ τὸ κουραστικὸν τοῦτο προοίμιον εἰσέρχονται τέλος καὶ οἱ τελευταῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Tiers Etat, μὴ δυνάμενοι σχεδὸν ν' ἀποκρύψωσι τὴν δυσαρέσκειαν. Τὰ καθίσματα αὐτῶν εὑρίσκονται ἐν τῷ βάθει τῆς αἰθούσης ἀπέναντι τοῦ θρόνου, ἐνῷ τὰ μὲν τοῦ κλήρου ἐστήθησαν δεξιᾷ, τὰ δὲ τῶν εὐγενῶν ἀριστερᾷ αὐτοῦ.

Ἀναμένεται νῦν ἡ κυβέρνησις. Τὸν Νέκερ πρῶτον ἀφικόμενον ὑποδέχονται ραγδαῖα χειροκροτήματα. Μόλις περὶ τὴν πρώτην ὥραν μ. μ. ἀγγέλλεται ὑπὸ τῶν κηρύκων ἡ ἄφιξις τοῦ βασιλέως. Πάντες ἐγείρονται. Λουδοβίκος ὁ ΙϛΓ εἰσέρχεται. Ἡ αἴθουσα ἀντηχεῖ ἐκ τῶν ἐνθουσιωδῶν ἐπευφημιῶν. Ἡ Βασίλισσα ἀκολουθοῦσα αὐτὸν καθέζεται ἀριστερᾷ τοῦ θρόνου, ἐπὶ ἕδρας ταπεινοτέρας. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια συγκεντροῦται περὶ τὸν μονάρχην, οἱ δὲ λοιποὶ μεγιστᾶνες τῆς αὐλῆς ὀλίγον τι κατωτέρω καὶ πρὸ αὐτοῦ. Ὁ Βασιλεὺς ἐγειρόμενος ἀφαιρεῖ τῆς κεφαλῆς τὸν λοφοφόρον αὐτοῦ πῖλον χαιρετῶν τὴν συνέλευσιν. Εἶτα δὲ καθήσας καλύπτεται πάλιν. Κλῆρος καὶ εὐγένεια μιμοῦνται αὐτόν. Ἀλλ' ὦ τῆς τόλμης! καὶ ἡ τρίτη τάξις ἐκεῖ κάτω, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, παρὰ τὴν παράδοσιν, καλύπτονται καὶ οὗτοι! Οἱ τελεταρχαὶ κάτωχροι προσβλέπουσιν ἀλλήλους καὶ ὅμως δὲν εἶχον ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτῶν νὰ γονυπετήσωσιν! Μετὰ μικρὸν ἐν μέσῳ βαθείας σιγῆς, Λουδοβίκος ὁ ΙϛΓ λαμβάνει τὸν λόγον.

«Κύριοι, ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣν ἀπὸ μακροῦ ἡ καρδία μου προσδόκα, ἦλθε τέλος, καὶ βλέπω ἐμαυτὸν περιστοιχούμενον ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, ὅπερ καυχῶμαι διοικῶν.

Μακρὸς διέρρευσε χρόνος ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῶν τελευταίων γενικῶν συνελεύσεων, καὶ εἰ καὶ ἡ σύγκλησις τοιούτων συνελεύσεων ἐφάνη καταπεσοῦσα εἰς ἀχρηστίαν, οὐδαμῶς ἐδίστασα νὰ ἐπαναγάγω ἔθιμον, ἀφ' οὗ νέαν τὸ Βασίλειόν δύναται ν' ἀντλήσῃ δύναμιν καὶ νέαν τὸ ἔθνος εὐδαιμονίαν.

Τὸ δημόσιον χρέος, μέγιστον ἤδη κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἄνοδόν μου, ηὔξησεν ἔτι ὑπὸ τὴν ἐμὴν βασιλείαν. Δαπανηρὸς ἀλλ' ἔνδοξος πόλεμος ὑπῆρξεν ἡ αἰτία· αὔξησις τῶν φόρων ἡ ἀναγκαία συνέπεια, καταστήσασα ἐπαισθητοτέραν τὴν ἄδικον αὐτῶν διανομήν.

Γενικὴ τις ἀνησυχία, ὑπερβάλλων πόθος καινοτομιῶν κατέλαβε τὰ πνεύματα, καταλήξων εἰς ὀλοσχερῆ τῶν γνωμῶν παραπλάνησιν, ἐὰν δὲν σπεύσωμεν εἰς τὸν διὰ συγκεντρώσεως φρονίμων καὶ μετριοπαθῶν ἀποφάνσεων καθορισμὸν αὐτῶν.

Ἐν τῇ ποιοθήσει ταύτῃ, κύριοι, συνεκάλεσα ὑμᾶς, καὶ ἐν συγκινήσει βλέπω ταύτην δικαιωθεῖσαν ὑπὸ τῶν διαθέσεων, ἃς αἱ δύο πρῶται Τάξεις κατέδειξαν, περὶ παραιτήσεως ἀπὸ τῶν χρηματικῶν αὐτῶν προνομίων. Ἡ ἐλπίς, ἣν συνέλαβον νὰ ἴδω πάσας τὰς Τάξεις, ἐν ὁμονοίᾳ αἰσθημάτων, συμβοηθούσας μοι πρὸς εὐδαιμονίαν τοῦ κράτους δὲν θέλει διαψευσθῆ.

Διέταξα ἤδη σπουδαίας οἰκονομίας. Μετὰ προθυμίας δὲ θέλω δεχθῆ τὰς περὶ τούτου ἰδέας ὑμῶν· πλὴν μεθ' ὅλην τὴν βελτίωσιν τῶν πραγμάτων, ἣν δύναται νὰ παράσχῃ ἡ αὐστηροτάτη τῶν οἰκονομιῶν, φοβοῦμαι, κύριοι, ὅτι δὲν θέλω δυνηθῆ ν' ἀνακουφίσω τοὺς ὑπηκόους μου τοσοῦτον ταχέως ὅσον τὸ ἐπιθυμῶ. Ἀκριβὴς κατάστασις τῶν οἰκονομιῶν ἡμῶν θέλει ὑποβληθῆ ὑμῖν, καὶ μετὰ τὴν ὑφ' ὑμῶν μελέτην αὐτῆς, εἶμαι πεπεισμένος ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι θέλετε προτείνῃ τὰποτελεσματικώτερα τῶν μέτρων πρὸς καθίδρυσιν μονίμου τάξεως, καὶ στερέωσιν τῆς δημοσίας πίστεως. Τοῦτο κυρίως τὸ μέγα καὶ σωτήριον ἔργον θέλει ἀπασχολήσῃ ὑμᾶς, ἀσφαλίζον τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τιμὴν αὐτῆς.

Τὰ πνεύματα τελοῦσιν ἐν ἀναβρασμῷ, ἀλλ' ἡ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους συνέλευσις δὲν θέλει ἀκούσῃ ἀναμφιβόλως τὰς συμβουλὰς τῆς φρονήσεως. Ὑμεῖς αὐτοὶ θέλετε κρίνῃ, ὅτι ἀπομάκρυνσις ἀπὸ ταύτης ἔλαβε χώραν ἐν προσφάτοις περιστάσεσιν· ἀλλὰ τὸ ἐν ταῖς συζήτησεσιν ὑμῶν κρατῆσαν πνεῦμα ἀνταποκρίθη-

σεται εἰς τὰ αἰσθήματα ἔθνους εὐγενοῦς, οὗτινος ἡ πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτοῦ ἀγάπη ἀπετέλεσε πάντοτε τὸ διακριτικὸν αὐτοῦ γνώρισμα.

Γνωρίζω τὴν αὐθεντίαν καὶ τὴν δύναμιν δικαίου βασιλέως ἐν μέσῳ λαοῦ πιστοῦ καὶ ἀφωσιωμένου διαρκῶς εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς μοναρχίας. Αἱ ἀρχαὶ ἀπειργάσθησαν τὴν δόξαν καὶ τὴν λάμψιν τῆς Γαλλίας· ὀφείλω νὰ εἴπαι τὸ στήριγμα αὐτῶν καὶ ἔσομαι τοῦτο.

Ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι δύναταί τις ν' ἀναμένῃ ἐκ τοῦ διακαεστάτου πρὸς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ἐνδιαφέροντος, πᾶν ὅ,τι δύναταί τις νὰ ζητήσῃ παρὰ μονάρχου, τοῦ πρώτου τοῦ λαοῦ αὐτοῦ φίλου, δύνασθε, ὀφείλετε νὰ τὸ ἀναμένητε ἐκ τῶν αἰσθημάτων μου.

Εἴθε, Κύριοι, εὐτυχὴς ἁρμονία νὰ κρατήσῃ τῆς συνελεύσεως ταύτης, καὶ ἡ ἐποχὴ αὕτη νὰ καταστῇ ἀξιομνημόνευτος διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Κράτους! Αὕτη ἡ εὐχὴ τῆς καρδίας μου, ὁ διακαέστατος πόθος μου, τὸ γέρας, ὅπερ προσδοκῶ ἐκ τῆς εὐθύτητος τῶν σκοπῶν μου καὶ τῆς πρὸς τὸν λαὸν ἀγάπης μου. Ὁ σφραγιδοφύλαξ μου ἐξηγήσει ὑμῖν εὐρύτερον τὰς προθέσεις μου καὶ ὁ γενικὸς τῶν οἰκονομικῶν διευθυντὴς τὴν κατάστασιν αὐτῶν.»

Μετὰ συμπαθοῦς ἐκφράσεως καὶ λαμπρᾶς φωνῆς τάνωτέρω λεχθέντα, ἐκαλύφθησαν ὑπὸ ἐπευφημιῶν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον φρονίμως ἀπέφυγε τὰ προκαλοῦντα τὴν διαίρεσιν, καὶ ἐδήλωσε πατρικωτάτας διαθέσεις. Εὐθὺς μετὰ ταῦτα ὁ σφραγιδοφύλαξ (ὑπ. δικαιοσύνης) de Barentin ἤρξατο:

«Κύριοι, ἀνέτειλε τέλος ἡ εὐτυχὴς ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἀναμενομένη ἡμέρα, εὐτυχὲς τέρμα θέτουσα εἰς τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Γαλλίας συμπάσης. Ἡ τοσοῦτον ἐπιθυμητὴ ἡμέρα αὕτη ἔτι πλειότερον θέλει συσφίγξῃ τοὺς μεταξὺ λαοῦ καὶ βασιλέως δεσμούς. Ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ νὰ ἱδρύσῃ τὴν γενικὴν εὐδαιμονίαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ θεμελίου τῆς κοινῆς ἐλευθερίας.»

Ὁ σφραγιδοφύλαξ ἀναμιμνήσκει εἶτα τῆς τῶν τυραννικῶν βασιλέων ἀδικίας, ὑπερπηδησάντων τὰ ὅρια πάσης νομίμου ἐξουσίας. «Τοιοῦτοι ἦσαν, λέγει, οἱ δεσπόται ἐκεῖνοι, ὧν ἡ τυραννία τοσοῦτον ἀντιτίθεται πρὸς τὴν ἀγαθότητα τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ', τὴν πραότητα τοῦ Ἑρρίκου Δ' καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ Λουδοβίκου ΙϚ'.»

Οἵα ἔνδειξις τῆς καταστάσεως τῶν πνευμάτων οἱ λόγοι οὗτοι καταποντίζοντες ὁλόκληρον τὴν μοναρχίαν, ἐκτὸς τριῶν μόναν μοναρχῶν! Δύναταί τις νὰ φανταασθῇ τοιαύτην γλῶσσαν ἐνώπιον τῶν τελευταίων τοῦ Λουδοβίκου ΙϚ'. προγόνων! ἐνώπιον τοῦ «μεγάλου Βασιλέως»! Εἰς βεβαίωσιν δὲ τῆς ἀντιθέσεως ὁ σφραγιδοφύλαξ ὑπομιμνήσκει πάντα τὰ ἀγαθά, ἅπερ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας διεπράξατο «ὁ πολίτης μονάρχης ὁ κυβερνῶν αὐτήν», πᾶν ὅ,τι ἀξιομνημόνευτον ἐπὶ τῆς ἀναβάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον ἐπεχείρησεν.

Ἀλλ' ἰδοὺ τὸ ἐπικίνδυνον σημεῖον!

«Γενικὴ σχεδὸν ἠκούσθη, λέγει, κραυγὴ ζητοῦσα τὸν διπλασιασμὸν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς πολυπληθεστέρας τάξεως, εἰς ἣν κυρίως βαρύνει τὸ φορτίον τῶν φόρων.

Ἐπενδίδων εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην ὁ βασιλεύς, δὲν μετέβαλε προσῴ τὸν ἀρχαῖον τύπον τῶν διασκέψεων, καὶ εἰ καὶ ἡ κατ' ἄτομον ψηφοφορία, ἐνιαῖον ἀποτέλεσμα παρέχουσα, φαίνεται ἐκδηλοῦσα κάλλιον τὴν κοινὴν θέλησιν, ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ ἵνα μὴ ὁ νέος οὗτος τύπος τεθῇ εἰς χρῆσιν ἢ τῇ ἐλευθέρᾳ συγκατάθεσει τῆς Γενικῆς συνελεύσεως. . . .»

Σύντομον πρόγραμμα τῶν θεμάτων εἰς ἃ κυρίως ὀφείλουσι νὰ ἐγκύψωσιν οἱ ἀντιπρόσωποι, χαράσσεται δι' ὀλίγων γραμμῶν ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Φόροι καὶ ἀπὸ προνομέων παραίτησις, μέτρα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τύπου, δημοσία ἀσφάλεια, περιφρούρησις οἰκογενειακῆς τιμῆς, ὠφέλιμοι μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ ποινικῇ δικαιοσύνῃ κ. λ. π· «Ἀλλά, λέγει ὁ Barentin, πᾶσαι τῆς μεγαλοφυΐας αἱ προσπάθειαι καὶ τῶν ἐπιστημῶν τὰ φῶτα μόλις ἤθελον χαράξῃ τὴν εὐτυχῆ ταύτην μεταβολήν, ἐὰν δὲν κατεβάλλετο ἡ μεγίστη περὶ τὴν ἀνατροφὴν τῆς νεότητος ἐπιμέλεια: Τοιοῦτον τὸ πρόγραμμα τοῦτο, εὐρὺ βεβαίως, οὐχὶ ὅμως τὸ ὑπὸ τῆς Γαλλίας προσδοκώμενον, μὴ ἐπιλαμβανόμενον οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τοῦ ἔργου τοῦ συνταγματικοῦ. Καὶ ὅμως ποίαν δύναμιν ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ὁ βασιλεύς, παρέχων αὐθορμήτως, ὅ,τι μετὰ ταῦτα βίᾳ ἠναγκάσθη νὰ παράσχῃ. Ἀντὶ νὰ συμβαδίσῃ ταῖς ἀπαιτήσεσι τῆς ἐποχῆς, λέγει διὰ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ ὅτι ἡνέχθη μέχρι τοῦδε τὴν ἔκφρασιν ἐσφαλμένων δογμάτων, ὀλεθρίων χιμαιρῶν, δι' ὧν θέλουσι ν' ἀντικαταστήσωσι τὰς ἀναλλοιώτους τῆς μοναρχίας ἀρχάς. Ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἡ συνέλευσις «μετ' ἀγανακτήσεως θέλει ἀπορρίψῃ τὰς ἐπικινδύνους ταύτας καινοτομίας, ἃς οἱ ἐχθροὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος προσεπάθουν ν' ἀναμίξωσι μετὰ τῶν ἀπαραιτήτων καὶ ἐπιτυχῶν μεταρρυθμίσεων»; Λόγοι ἀπερίσκεπτοι, μάταιοι! Ἄκαιροι κρίσεις! Ἀντίστασις πρὸς ἐπίδειξιν; ἀνωφελὴς ἀντίστασις πραγματική; ἀδύνατος.

Ὁ γενικὸς τῶν οἰκονομικῶν διευθυντής, (ὑπουργ. οἰκονομικῶν) ὁ Νέκερ λαμβάνει μετὰ τὸν σφραγιδοφύλακα τὸν λόγον. Ὁ λόγος του ἀνεμένετο μετ' ἀνυπομονησίας. Τὴν διεγερθεῖσαν γενικὴν προσοχὴν δυστυχῶς καταπονεῖ δι' ὑπερβολικῆς μακρηγορίας. Λεπτομερεῖς ἀτελείωτοι ὑπολογισμοὶ καὶ παρακελεύσεις ἐπανειλημμέναι, ἐπέκτειναν, οὕτως εἰπεῖν, τὸν ἐνθουσιασμόν· Ἐνῷ οἱ παριστάμενοι ἀνέμενον εὑρέα σχέδια διὰ βραχέων ἐκτεθειμένα, ἐσφυροκόπησε μετὰ ψυχρότητος τὰς κεφαλὰς αὐτῶν διὰ τεχνικῶν ὑπολογισμῶν, ἵνα τοῖς ἀποδείξῃ ὅτι τὸ *ἔλλειμμα*, χάριν εἴς τινας οἰκονομίας, δὲν ἀνήρχετο ἢ εἰς πεντήκοντα ἢ ἑξ μόνον ἑκατομμύρια, ὅτι εὐκόλως ἤθελον εὕρῃ νέας πηγὰς πρὸ κάλυψιν αὐτῶν. Ὅτι ἀληθὲς μὲν ὅτι αἱ ἐπὶ τῇ βάσει εἰσπραχθησομένων φόρων ληφθεῖσαι προκαταβολαὶ ἀνήρχοντο εἰς 272 ἑκατομμύρια, ἀλλ' ὅτι οὐχὶ ἀδύνατος ἡ βαθμιαία ἀπόσβεσις αὐτῶν· εἰς ὃ μεγάλως ἤθελε συντείνῃ καὶ συνομολόγησις μικροῦ δανείου κ. λ. π. Τρεῖς θανάσιμοι ὧραι διέρρευσαν οὕτω εἰς ἀνάγνωσιν τῶν δυσπέπτων τούτων τῆς λογιστικῆς κεφαλαίων· αὐτὸς δ' ὁ ὑπουργὸς ἠναγκάσθη ν' ἀναθέσῃ εἰς ἄλλους τὴν ἐξακολούθησιν τῆς κουραστικῆς ἀναγνώσεως. Προβλέπων ὅτι δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ φθάσῃ μέχρι τέλους, συμπαρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρα ἀκατάπονητου φωνῆς καὶ ἰσχυρῶν πνευμόνων, τὸν κ. Brousznet, ὅστις ἠδυνήθη νὰ ὑποστῇ τὸ βάρος τοσούτων φράσεων, τοσούτων ἀριθμῶν. Περὶ τὸ τέλος μόλις τοῦ ὀγκώδους φάκελλου ἐφάνησαν εὐρύτεραι σκέψεις, ἐλπίδες περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπίκαιροι συμβουλαὶ καὶ εὔγλωττος ἀληθῶς ἐπίλογος, δυνηθεὶς πως νὰ μετρίασῃ τὴν ἀπ' ἀρχῆς προσδοθεῖσαν εἰς τὴν συνεδρίασιν ὑπὸ τοῦ λόγου τούτου ὄψιν συνελεύσεως μετόχων.

Τίς ὁ σκοπὸς τοῦ Νέκερ; Ἠθέλησεν ἄρά γε νὰ δικαιώσῃ τὴν περὶ αὐτοῦ ὡς οἰκονομολόγου ἀγαθὴν φήμην; Ἠθέλησε νὰ στρέψῃ πρὸς τὰ οἰκονομικὰ τὴν προσοχὴν τῆς συνελεύσεως, μᾶλλον εἰς τὸ σύνταγμα ἀπησχολημένην; Ἔσπευδε νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς δανειστὰς τοῦ κράτους;

Ἀναμφηρίστως τὰ οἰκονομικὰ ἀπετέλουν οὐσιωδέστατον συζητήσεως κεφάλαιον, παρίστατο ἡ μᾶλλον προφανὴς τῆς καταπτώσεως τῆς μοναρχίας αἰτία. Ἀνάγκη ἑπομένως ταχείας καθησυχάσεως τῶν ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς παραστάσεως τῶν πραγμάτων περιδεῶς ἐχόντων· ἀλλὰ τοῦτο δι' ὀλίγων λέξεων ἠδύνατο νὰ κατορθωθῇ καὶ δὲν ἦτο ἀνάγκη τοιαύτης ἀριθμῶν παρατάξεως, καὶ περὶ χρεῶν, καὶ περὶ φόρων, καὶ ὅτι ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης, ὁ κόμης τοῦ Ἀρτοᾶ συνῄνει εἰς μείωσίν τινα τῆς τῷ οἴκῳ αὐτοῦ παρεχομένης ἐπιχορηγήσεως, καὶ ὅτι ὁ καπνὸς ἐν Βρετάννῃ ἤθελε παρέχῃ πλειότερα πωλούμενος κεκομμένος. Ἴσως ὁ Νέκερ προὐτίθετο σωρεύων ἀποδείξεις εἰς στήριξιν θέματος ἀρκούντως τολμηροῦ, νὰ πείσῃ ὅτι οὐχὶ ἡ ἀνάγκη τῶν χρημάτων ὤθησε τὸν βασιλέα εἰς σύγκλησιν τῆς συνελεύσεως. Δύσκολον παιγνίδιον ἐνώπιον συνελεύσεως ἥτις δὲν ἠδύνατο εἰς τοῦτο ν' ἀπατηθῇ, γνωρίζουσα τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν· Ἐὰν τοῦτο ἐν τούτοις τὸ μέρος τοῦ λόγου μειδιάματα μόνον ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ, ἕτερα παρήγαγον ἀπογοήτευσιν· Ἡ θέσις τοῦ Νέκερ ἀποκαλύπτεται ἐν αὐτοῖς τὰ μάλιστα ψευδῆς. Ὑπουργὸς ὢν τοῦ βασιλέως, ἐθεωρήθη πάντοτε μᾶλλον ὡς ὑπουργὸς τοῦ ἔθνους. Τὰ πάντα ἤθελον ἔχῃ καλῶς, εἰ συνεβίβαζε τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα. Ἀλλὰ τὴν συμφωνίαν ἐπιδιώκει διαβουκολῶν ἀμφότερα.

Εἰς τὸ ἔθνος ἐπιτρέπει τὴν ἐλπίδα τῆς κατ' ἄτομον ψηφοφορίας, εἰς τὸν βασιλέα τῆς κατὰ τάξεις. Τὸ ἔθνος ὑπολογίζει ἐπὶ τὴν συμμετοχὴν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας· ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ δικαίωμα μονάρχου νομοθέτου, δι' ὃν αἱ ἀποφάσεις τῶν τάξεων δὲν θέλουσιν ἐπέχῃ ἢ τόπον συμβουλῶν. Ἡ στιγμὴ τῆς ἐξηγήσεως ἐπέστη καὶ ὁ Νέκερ περιπεπλεγμένος, μετὰ κόπου συνεκράτησε τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ τὰς φράσεις. Ἐν τῷ ζητήματι τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, ἐξαντλεῖ τὴν δεξιότητα αὐτοῦ ἵνα καταλίπῃ αὐτὸ ἀμφίβολον· ἐν δὲ τῷ τῷ τρόπῳ τῆς ψηφοφορίας, ἵνα μετριάσῃ τὰς διαμάχας, καὶ ἰδοὺ ἡ ἀμφίβολος αὐτοῦ φράσις.

«Τὸ πᾶν δύναται *ἴσως* νὰ λήξῃ δι' εὐαρέστου ταῖς ἀντιθέτοις γνώμαις συμβιβασμοῦ, ἐὰν τῶν τριῶν Τάξεων *ἀρχομένων διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ*, αἱ δύο πρῶται ἐξήταζον πρῶτον τὸ ἀποοδαῖον ζήτημα τῶν χρηματικῶν αὐτῶν προνομίων, ὧν φαίνονται ἕτοιμοι νὰ παραιτηθῶσιν. Οὐδεὶς θέλει *βεβαίως* ἐπιθυμήσῃ ν' ἁρπάσῃ αὐταῖς τὴν τιμὴν τῆς γενναίας ταύτης θυσίας. *Ὑποθέσωμεν* ὅτι πράττουσι ταχέως τοῦτο, μετὰ προθυμίας ἀξίας αὐτῶν καὶ ἐπισπώσης τὴν εὐγνωμοσύνην. Θέλουσι τότε προσκληθῆ νὰ ἑνωθῶσι *πολλάκις* μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ὅπως ἀπὸ κοινοῦ διασκεφθῶσι περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος, καὶ *βεβαίως* δὲν θέλουσι γένεσθαι καὶ ἀπολύτως ἀντιστῆ εἰς τὴν πρότασιν ταύτην. Ἄπαξ τῆς ἑνώσεως ἐν ταῖς Τάξεσι καταστάσεώς, θέλουσιν ἐν γαλήνῃ καὶ δι' ἀντιπροσώπων ἐν ταῖς τρισὶ τάξεσιν ἐκλεγομένων, ἐξετάσῃ τότε πλεονεκτήματα καὶ τὰ ἐλαττώματα πάντων τῶν τύπων τῆς συζητήσεως. Θέλουσι *ἴσως* τότε ἀρίσῃ τὰ ζητήματα τὰ χρήζοντα εἴτε ἰδιαιτέρας εἴτε κοινῆς συζητήσεως.»

Οὐδεμία τῶν Τάξεων διὰ τῶν τοιούτων «*ἴσως*» ἱκανοποιεῖται, καὶ ἐν στιγμῇ τῆς τῶν παθῶν ἐξάψεως εἰ συμβουλαὶ πρὸς ὁμόνοιαν ἔσχον τὸ ἀποτέλεσμα ἐλαίου ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Τῷ Tiers-Etat, τοῖς ἀντιπροσώποις τοῦ λαοῦ, προξενοῦσιν ἰδίως ταῦτα θλιβερὰν ἐντύπωσιν. Τὴν κατὰ κεφαλὴν ψηφοφορίαν εἶχον ζητήσῃ διὰ τοῦ πλείστου τῶν ἀναφορῶν (cahiers, ἀπευθυνομένων κατὰ παλαιὸν ἔθος τῷ βασιλεῖ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν) αὐτῶν, καὶ ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ψηφοφορεῖν εἶνε διὰ τοὺς ἀντιπροσώπους ζήτημα δυνάμεως. Διὰ τῆς τοιαύτης ψήφου εἶνε τὸ πᾶν, ἄνευ ταύτης μηδέν. Δὲν δύναται ἐπὶ τούτου νὰ χωρήσῃ συμβιβασμός. Ὁ Νέκερ λίαν ἀκαταλλήλως ἀναμιγνύεται. Εὐτυχῶς δι' αὐτὸν ἀπολαμβάνει ἄκρας δημοτικότητος κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην· τὰ λεχθέντα ἀποδίδουσιν εἰς ἀβροότητα πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ ὑπουργός, λέγουν, ὁμιλεῖ παρὰ τὰς σκέψεις αὐτοῦ, ὡς ἁπλοῦν τῆς Αὐλῆς ὄργανον, ἄλλως σκέπτεται ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἄλλως ὁμιλεῖ, καὶ ἀναμφιβόλως δὲν παύει μυστικῶς ν' ἀνήκῃ μόνῳ τῷ ἔθνει.

Διὰ τοῦ λόγου τοῦ Νέκερ λήγει ἡ πρώτη αὕτη τῶν Etats généraux περιλάλητος συνεδρία, ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν καὶ αὐτῆς τῆς ἐπαναστάσεως, τῆς τὰ δίκαια τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαταστησάσης ἀρχῆς.* Ἀφ' ἧς στιγμῆς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἐκαλύφθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἡ τελευταία ὥρα πεπαλαιωμένης ἐποχῆς ἐσήμανεν ὁριστικῶς, νέος δ' ὁρίζων πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς ἀνέτειλεν ἐν τῷ κόσμῳ. Τὰ μεγάλα γεγονότα ἀλλεπάλληλα ἐπελθόντα συνεπλήρωσαν τὸ ἔργον, ὅπερ ἡ σύγκλησις μόνη τῆς συνελεύσεως ταύτης προηγγείλεν, ἡ δὲ φιλοπατρία καὶ ἡ ἐν ταῖς ἀρχαῖς εὐσταθεια τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους σὺν τέλεσαν. Ἀρνηθέντες τὴν κατὰ Τάξεις ἰδίᾳ ἐξέλεγξιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ἐκλογῶν, θέσαντες ζήτημα τὴν κοινὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν μετ' ἀξιομνημονεύτους ἀγῶνας, καθ' οὓς ἡ πλειονότης τοῦ κλήρου καὶ μέρος τῶν εὐγενῶν ἠνώθησαν μετ' αὐτῶν, ἐπεκήρυξαν ἑαυτοὺς *ἐθνικὴν συνέλευσιν*. Διωχθέντες τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων, ὠρκίσθησαν ἐν τῷ *σφαιριστηρίῳ* νὰ μὴ χωρισθῶσι πρὶν δώσωσι τὸ σύνταγμα εἰς τὴν Γαλλίαν. Κλεισθείσης αὐτοῖς τῆς εἰσόδου τοῦ σφαιριστηρίου, συνέρχονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου, ἔνθα ἡ πλειοψηφία τοῦ κλήρου ἑνοῦται μετ' αὐτῶν ἐν μέσῳ ἀπεριγράπτου πατριωτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ἀλλ' ἤδη καὶ ἡ αὐλὴ μοιραίως ἀνοηταίνουσα ἐξωθεῖ τὰ πράγματα. Ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς προκληθείσῃ βασιλικῇ συνεδρίᾳ τῆς 23 Ἰουνίου καταπίπτει ἀνεπιστρεπτεὶ ἡ βασιλικὴ ἰσχύς. Ἡ ἀποπομπὴ τοῦ Νέκερ ἐπιτάχυνει τὴν ἐπανάστασιν ἐν Παρισίοις, τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐθνοφρουρᾶς, τὴν πολιορκίαν καὶ ἅλωσιν τῆς Βαστίλλης, ἧς τρισμέγιστοι ὑπῆρξαν αἱ συνέπειαι. Ὁ λαὸς τῶν ἐπαρχιῶν κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ, ὀργανίζεται πανταχοῦ εἰς δήμους ἵνα διοικηθῇ, εἰς ἐθνοφρουρὰν ἵνα ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν. Ἐξουσία οὕτω καὶ δύναμις μετετέθησαν ὁλοσχερῶς τῆς βασιλείας ἠττηθείσης, τὸ ἔθνος κατέκτησεν αὐτάς.

Τῆς εἰς τάξεις διακρίσεως ἐξαφανισθείσης, τῆς αὐθαιρεσίας καταστραφείσης, ὁ ἀρχαῖος αὐτῶν σύντροφος, ἡ ἀνισότης, ἔπρεπε νὰ καταργηθῇ. Τοῦτο ἐγένετο ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ νυκτί, τῇ 4η Αὐγούστου. Ἡγουμένων αὐτῶν τῶν εὐγενῶν τῶν μετὰ τῆς συνελεύσεως ἑνωθέντων, ἡ νὺξ ἐκείνη ἐγένετο ἡ νὺξ τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου τῶν προνομίων καὶ τῶν καταχρήσεων.

«Ἡ ἐπανάστασις, γοργῷ τῷ βήματι χωρήσασα, γράφει ὁ ἀπαράμιλλος αὐτῆς ἱστορικὸς Mignet, παρήγαγεν ἐν βραχεῖ μεγάλα ἀποτελέσματα. Μὴ προσβαλλομένη ἤθελε βραδύτερον καὶ οὐχὶ πλήρης συντελεσθῇ. Πᾶσα ἀρνησις ἀπέβη ὑπὲρ αὐτῆς εὐκαιρία ἐπιτυχίας. Διέλυσε τὰς κατ' αὐτῆς πλεκτάνας, ἀντέστη εἰς τὴν δεσποτείαν, ἐθριάμβευσε τῆς ἰσχύος καὶ κατὰ τὴν εἰς ἣν εὑρισκόμεθα στιγμήν, (4 Αὐγούστου) ὁλόκληρον τῆς ἀπολύτου μοναρχίας τὸ οἰκοδόμημα κατέρρευσεν».

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα διὰ πόσων θυσιῶν, πόσων αἱμάτων! «Ὅταν αἱ μεταρρυθμίσεις καθίστανται ἀναγκαῖαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς συντελέσεως αὐτῶν ἐπέστη, οὐδὲν παρακωλύει αὐτάς, τὰ πάντα βοηθοῦσιν. Εὐτυχεῖς τότε οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν ἠδύναντο νὰ ὁμονοῶσιν, ἐὰν οἱ μὲν παρεῖχον τὸ παρ' αὐτοῖς περιττόν, οἱ δὲ ἠρκοῦντο εἰς τὸ αὐτοῖς ὑστεροῦν. Εἰρηνικῶς ἤθελον τότε συντελεῖσθαι αἱ ἐπαναστάσεις, καὶ ὁ ἱστορικὸς οὐχὶ ὑπερβολάς, οὐχὶ δυστυχήματα ἤθελε διηγεῖσθαι, ἀλλ' ἁπλῶς ἤθελε καταδείκνυν τὴν ἀνθρωπότητα κατασταθεῖσαν σοφωτέραν, ἐλευθεροτέραν καὶ εὐδαιμονεστέραν. Πλὴν δυστυχῶς τὰ χρονικὰ τῶν λαῶν, ἄχρι τοῦδε, οὐδὲν παράδειγμα τῆς φρονήσεως ταύτης ἐν ταῖς θυσίαις παρέχουσιν. Οἱ ὀφείλοντες νὰ ὑποστῶσι ταύτας, ἀρνοῦνται οἱ ἐπιθυμοῦντες *ἄπας τὰς* ἐπιβάλλουσι. Τὸ καλὸν οὕτως ἐπετελεῖτο ὡς καὶ τὸ κακόν, διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ σφετερισμοῦ. Δὲν ὑπῆρξε σχεδὸν μέχρι τοῦδε ἕτερος κυρίαρχος ἐν τῷ κόσμῳ ἢ ἡ δύναμις».

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ.

* Μεγάλη ἐποχή, ἧς ἑκάστη ἡμέρα εἶνε ἀξία ἰδιαιτέρας μακρᾶς περιγραφῆς!

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΚΡΙΕΖΗ

(Γκιορνάλε διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἔθνους).

[Συνέχεια].

ΤΟ ΣΦΑΛΜΑ ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΗ ΔΙΜΝΙΩΤΟΥ

Ὁ καιρὸς ἦτο γαλήνη· δὲν εἶχεν ἀέρα διὰ νὰ προφθάσωμεν πρὶν ἔδυ ἡ Σελήνη καὶ ὅτι εἴχομεν κοντοζυγώσῃ· ὁ Καπετὰν Ἀγγελῆς, ὁ πρῶτος τῶν ὁπλαρχηγῶν μου εἶχε κοντοζυγώσῃ τὸ πλοῖον· μικρὸν ἀγροικῶς καὶ πέφτει κανόνι. Ἐβγαίνοντας ἡ Σελήνη, καὶ ἀκούοντας οἱ Τοῦρκοι τὸ κανόνι, ἐξύπνησαν, καὶ μας εἶδον, ὅπου ἐπηγαίναμεν. Τότες ὁ ταλαίπωρος Κῶτζος ἀγροικῶντας τὸ κανόνι, ἤρχισεν ὁρμῶντας κατὰ τὰ παρμακλίκια, ἄναψαν τὰ πυροβόλα καὶ οἱ Τοῦρκοι τὰ ἐχρειάσθησαν. Βλέποντας ὁ Κῶτζος, ὅπου ἀπὸ τὸ πλοῖον δὲν εἶδε τὰ τρία κανόνια, ὅπου τοῦ εἶχον εἰπῆ καὶ παρατηρῶντας, ὅτι δὲν εἴχομεν ζυγώσῃ, ἤρχισε νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω. Ἤρχισεν ὁ Καραμπαμπᾶς νὰ μας βαρέσῃ· ἐπεστρέψαμεν. καὶ μας ἐβγῆκαν οἱ κόποι μας μάταιοι διὰ τὸ ἄτακτον φέρσιμον τοῦ Ἀγγελῆ.

Δὲν εἰμπόρεσα νὰ χωνεύσω τὸ κάμωμα τοῦ Ἀγγελῆ· ἐγύρευσα νὰ τον συλλάβω εἰς χεῖρας. Ὅτι νὰ τὸ ἐσυμπέρανε τί εἶχε νὰ πάθῃ, ἐπῆγεν εἰς τὴν πατρίδα του Λίμνη, καὶ ἀπὸ τὸ σφάλμα ὅπου ἔκαμεν — εἶχε καὶ τὸν φόβον μου — δὲν ἦλθεν εἰς τὸ Ὀρδί. Τί νὰ κάμω; Τοῦ στέλλω τὴν σκαμπαβίαν ἐπίτηδες γράφοντάς του νὰ ἔλθῃ χωρὶς ἄλλο καὶ κάμνοντάς του ὅρκον, ὅτι δὲν θὰ τὸν πειράξω καὶ ἔτσι ἦλθεν. Καὶ ἔτσι ἔπρεπε νὰ φερθῶ, ὅτι ὁ καιρὸς δὲν μοῦ τὸ ἐσυγχωροῦσε, ἂν δὲν ἐφερνόμην οὕτως.

Ἦλθεν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας μου ζητῶντάς με συγχώρησιν, καὶ ὅτι γνωρίζει τὸ σφάλμα του. Τὸν εἶπον καὶ ἐσηκώθη, τοὺς ἔκαμα τὸ τραπέζι ὅλων τῶν ὁπλαρχηγῶν.

Καὶ ἐὰν δὲν ἔκαμνεν αὐτὸ τὸ κίνημα αὐτὴν τὴν νύκτα, ἤθελε γείνῃ μέγα πρᾶγμα. Ἔρχονται 4 Ρωμαῖοι ἀπὸ μέσα καὶ ἦλθον, τοὺς ὁποίους ἔφεραν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ μας ἔλεγον τὸν μέγαν φόβον ὅπου ἔλαβον οἱ ἀγάδες καὶ μικρὸς λαὸς καὶ εἶχον σκοπὸν νὰ προσκυνήσουν, καὶ ἐλάβομεν μεγάλην θλῖψιν. Ἔτσι ἦτο πεπρωμένον.

Η ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΩΝ ΝΑΥΤΩΝ

Οἱ 44 ναῦται, ὅπου λέγω ὀπισθεν, ἤρχισαν νὰ φωνάζουν τοὺς λουφέδες· ἔγραψα τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, καὶ μου ἀπεκρίθησαν μὲ τὸ σήμερον καὶ μὲ τὸ αὔριον. Τέλος βλέποντας τὴν τόσην σύγχισιν ἀπε-

φάσισα καὶ ἐπῆγα μόνος μου εἰς τὴν Λιθάδα. Τοὺς εἶπον καὶ ἐκ στόματος τὰ διατρέξαντα. Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἔγραψαν τῶν ναυτῶν διὰ νὰ σηκώσουν τὸ πλοῖον νὰ ἔλθουν, ὅτι ἐγὼ εἶχον δουλειὰ μὲ τοὺς Ἀρεοπαγίτας καὶ ὅταν ἔλθουν μὲ τὸ πλοῖον, τότες θὰ δώσω τοὺς μισθούς· καὶ τους ἐξεμπέρδευσα τοὺς ἐμβαρκάραμεν καὶ ἔφυγαν. Ἰδοὺ καὶ ἡ γραφή, ὅπου οἱ Ἀρεοπαγῖται ἔγραψαν τῶν ναυτῶν, ὡς κάτωθεν :

Ἄρειος Πάγος

Ταῖφάδες, ὅπου εὑρίσκεσθε εἰς τὸ Καράβι τοῦ Καπετὰν Ἀλεξάνδρου. Ἐμάθομεν, ὅτι ζητεῖτε τὸν Καπετὰν Ἀλέξανδρον νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ. Καὶ σᾶς λέγομεν, πῶς ὁ Καπετὰν Ἀλέξανδρος δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ, ὅτι εἶνε ἐδῶ ἀναγκαῖος. Διὰ τοῦτο εὐθύς, ὅπου λάβετε τὸ παρόν μας νὰ ἔλθητε ὅλοι ἐδῶ μὲ τὸ Καράβι, καὶ ὅ,τι δίκαιον ἔχετε, τὸ προβάλλετε, καὶ ὅποιος ἀπὸ σᾶς θέλει νὰ μείνῃ καλῶς· ὅποιος δὲν θέλει, λαμβάνει τὸ δίκαιόν του, τὸν ἐμπαρκάρουν εἰς πάτκια καὶ ὑπάγει εἰς τὴν πατρίδα του.

Αὔριον τὴν αὐγὴ νὰ εἶσθε ἐδῶ.

Λίμνη, 4 Μαρτίου 1822.

Οἱ Ἀρεοπαγῖται

Ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος *πρόεδρος*
Ἀνθίμος Γαζῆς
Ἰωάννης Φίλωνος
Ῥήγας Παπακοντορρήγα
Γεώργιος Αἰνιάν
Δρόσος Μανσόλας
Ἰωάννης Εἰρηναῖος
Ἀλέξανδρος Ἀξιώτης
Κ. Ταρσινέας
Παυούσης Τριφιάδης.

(Τ. Σ.)

Μοῦ ἔκλεψαν καὶ τριακόσιαις ὀκάδες μέλι καὶ 200 ὀκαδες βούτυρο καὶ ἔφυγαν εἰς τὴν κατάρα τοῦ Θεοῦ.

ΜΙΣΘΩΣΙΣ ΝΕΟΥ ΠΛΟΙΟΥ

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔστειλα εἰς Σκόπελον ἄνθρωπόν μου γράφων καὶ τῶν Σκοπελιτῶν διὰ νὰ μου προμηθεύσουν ὅσους ναύτας γυρεύει ὁ ἄνθρωπός μου· τοὺς ὁποίους μού τους ἔφερεν.

Μετέπειτα ἐσυμφώνησαν ἐκ δευτέρου οἱ ναῦται, μὲ τοὺς Κουτζαμπασίδες, Καπετὰν Κῶτζον, καὶ Καπετὰν Ἀγγελῆ, διὰ 6 χιλιάδες γρόσια τὸν μῆνα· διὰ τὸ πλοῖον δὲν ἠθέλησα, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ εὐχαριστηθοῦν οἱ ναῦται διὰ νὰ σταθοῦν ἕως εἰς τὸ τέλος, διὰ νὰ σταθῶ εἰς τὸν λόγον ὅπου εἶχαν ὑποσχεθῆ, μὲ δύο λόγια ὅπου μοῦ εἶχεν εἰπῆ ὁ δεσπότης τῶν Θηβῶν, ὡς πρώτιστος, εἰς τὸν Ἀνηφορήτη Ὀρδί· καὶ ὅσα ἐτράβηξα ἀπὸ τοὺς ναύτας ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει, ὅπου ἐγύρευσαν πολλαὶς φοραὶς νὰ μου πάρουν τὸ πλοῖον ν' ἀναχωρήσουν, καὶ ἐγὼ ἐφώναζα διὰ τὰ ἀδύνατα μέρη, ὅπου οἱ ἴδιοι Εὐριπιῶται, ἂν ἔχουν συνείδησιν, θέλουν μαρτυρήσουν τὰ ὅσα μοῦ ἔτρεξαν.

Ἐρχόμενοι οἱ ναῦται, ἔστειλα εὐθὺς τὸ πλοῖον εἰς τὰ Βρυσάκια, ὅπου εἶχον τὸ ὀρδί. Ἐγὼ ἐστάθην ὀλίγας ἡμέρας εἰς Λίμνην διὰ δουλειαὶς τοῦ τόπου· οἱ Ἀρεοπαγῖται ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Λιθάδα· ἦτον ὁ μὴν Μάρτιος.

Εἶχον γράψῃ καὶ τὸν Ἰανουάριον τῶν Σκοπελιτῶν καὶ μου εἶχαν στείλῃ ἕνα ἀπὸ τὰ πλοῖά τους, Γεώργιον Καμπούρην. Τὸν εἶχον συμφωνήσει 1500 γρ. τὸν μῆνα, καὶ ἄξιος δὲν ἦτο, εἰ μὴ διὰ ἕνα φόβον τῶν Τούρκων, ὅτι ἔχω καὶ ἕτερα πλοῖα, καὶ ὅτι εἶχον καὶ σκοπὸν διὰ ν' ἀναχωρήσω μὲ ἄδειαν διὰ νὰ πάω εἰς Σκόπελον νὰ πολεμήσω τὸ πλοῖον.

Τελειώνοντας τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν Λίμνην, ἀνεχώρησα διὰ τὴν Λιθάδα πρὸς τοὺς Ἀρεοπαγίτας. Ἀνεχώρησα εἰς τὰς 18 ἀπὸ Λιθάδαν μὲ ἓν τρεχαντήρι Πορτοριτικο, ὅπου ἦτο φερμένο μὲ λεμόνια καὶ ἐπήγαινε πάλιν εἰς Λίμνην. Ἦλθον ὅλοι οἱ προϋχοντες τοῦ χωρίου πρὸς ὑπάντησίν μου, μὲ ὑπεδέχθησαν λαμπρὰ χωρὶς νὰ ἔχω καμμίαν εἴδησιν.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΟΠΛΑΡΧΗΓΩΝ ΚΩΤΣΟΥ ΚΑΙ ΑΓΓΕΛΗ

Μοῦ παρουσιάζουν ἐμπρός μου δύο δίδυμα παιδιὰ τοῦ μακαρίτου ὁπλαρχηγοῦ μου Ἀγγελῆ Ἰωάννου ἀπὸ ἐτῶν 5. Μὲ λέγουν ζωὴ εἰς ἐμέ, τοὺς λέγω τί τρέχει, τοὺς βιάζω μοῦ δίδουν τὰς καϋμένας χαροποιάς, ὅτι ἐσκοτώθησαν οἱ δύο ὁπλαρχηγοί μου Καπετὰν Ἀγγελῆς καὶ Καπετὰν Κῶτζος, καὶ ἤρχισα νὰ τρέμω ὅλος κλαίοντας ἀπαρηγόρητα διὰ τὸ τραγικὸν συμβάν.

Εἰς τὴν ὥραν αὐτὴν ἰδοὺ ἔρχεται ἡ σκαμπαβία μου ἀπὸ Λιθάδαν, ὅτι δὲν με ἐπρόφθασε, καὶ μου δίδει γράμμα γράφοντάς με τὰ διατρέξαντα. Εὐθὺς γράφω μὲ ἐπίτηδες ἀπεζόν, τῶν Ἀρεοπαγιτῶν γραφοντάς τους τὰ ὅσα ἠκολούθησαν. Μὲ ἀπαντοῦν μὲ διαταγήν τους. Ἰδοὺ καὶ ἡ διαταγὴ ὡς κάτωθεν.

Ἄρειος Πάγος

Εὐγενέστατε κύριε Καπετὰν Ἀλέξανδρέ,

Μὲ μεγάλην μας λύπην ἐμάθαμεν ταύτην τὴν νύκτα τὰ ὅσα δεινὰ ἐσυνέβησαν χθὲς εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Εὐρίπου, καὶ τὰ ὁποῖα φαίνεται ὅτι ἠκολούθησαν ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀνοησίαν τῆς βάρδιας. Ἡ εὐγενία σου ἐπιτάττεσαι τώρα νὰ μείνῃς αὐτοῦ πρὸς φύλαξιν τοῦ στρατοπέδου, ἕως νὰ φθάσῃ αὐτοῦ ἓν ἄλλο καράβι καὶ τότε ὑπάγεις νὰ καλαφατήσῃς ἂν θέλῃς· τὸ δὲ Σκοπελίτικο καράβι νὰ σε στείλῃς ἐδῶ, διότι δὲν ἔκαμε τὸ χρέος του, καὶ τοιούτους ἀναξίους καπετάνους δὲν χρειάζεται ἡ Εὔριπος. Ἀλλὰ μήτε ζωοτροφίας νὰ μὴν τοὺς δώσητε. Ἡ εὐγενία σου ὡς φρόνιμος καὶ φιλόπατρις Ἕλλην χωρὶς νὰ στοχασθῇς τὰ σφάλματα τῶν Εὐριπαίων, θέλεις βάλῃ εἰς τάξιν αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον, ἐν ὅσῳ νὰ ἔλθουν ἄλλοι Καπεταναῖοι ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου εἶνε τὰ Ντερβένια, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐγράψαμεν σήμερον νὰ ἔλθουν παρευθὺς καὶ μὲ ἕνα λόγον σὲ λέγομεν, ὅτι νὰ σταθῇς αὐτοῦ μὲ τὰ παλληκάρια σου καὶ νὰ βάλῃς ὅλα τὰ πράγματα εἰς τάξιν, ἐν ὅσῳ νὰ φθάσουν οἱ διωρισμένοι Καπεταναῖοι, καὶ ἡ πατρὶς γνωρίζει τὰς δουλεύσεις σου, καθὼς καὶ τοῦ Καπετὰν Θανάση καὶ τῶν λοιπῶν ταῖφάδων, σου, πρὸς τοὺς ὁποίους σήμερον στέλνονται καὶ οἱ λουφέδες των.

Ἔγιαινε.

Ἐν Λιθάδᾳ, τὴν 29 Μαρτίου 1822.

Οἱ Ἀρεοπαγῖται

Ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος *πρόεδρος*
Ἀνθίμος Γαζῆς
Ἰωάννης Φίλωνος
Ἰωάννης Εἰρηναῖος

(Τ. Σ.)

ΤΟ ΡΕΒΑΣΙ ΤΟΥ ΜΑΝΣΟΛΑ

Ἅμα ἔλαβον τὴν διαταγήν, ἐμβῆκα εἰς τὴν σκαμπαβίαν διὰ νὰ πάω εἰς τὸ πλοῖόν μου εἰς Βρυσάκια, καὶ ἐξαίτίας τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου, Βορρέας, ἐπῆγα εἰς ἓν Μοναστήριον ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ ἔστειλα τὴν σκαμπαβίαν.

Ἔμεινα εἰς τὸ μοναστήρι μὲ ἀπόφασιν διὰ νὰ πάω διὰ ξηρᾶς. Καὶ ἐν ᾧ ἐκεῖ ἐτύγχανον, βλέπω καὶ ἦλθαν οἱ ἔφοροι ἀντὶς στρατιώτας τοῦ κυρίου Δρόσου Μανσόλα, φέροντες μεθ' αὐτῶν τὰ γράμματα, ἅτινα ἔγραφον νὰ καταγραφθῶσιν ὅλα τὰ κινητὰ τοῦ μακαρίτου πεντακοσιάρχου Καπετὰν Ἀγγελῆ, ὅσον σῖτος τόσον καὶ ἐπίλοιπα καὶ γλωσσόκαμα κιβώτια.

Βλέπων ἄπαξ τὰ διατρέξαντα ἐσυγχίσθην μεγάλα διὰ τὸ ἀνέλπιστον κάμωμα τοῦ Μανσόλα· ὁ ἀπεσταλμένος μοῦ παρουσιάζει τὸ ρεβάσι, ὅπου ὁ γενναῖος Μανσόλας τοῦ γράφει, καὶ ἰδῆτε τὰ ὅσα τοῦ ἔγραψεν, ὡς κάτωθεν.

Καπετὰν Σπῦρο.

Σὲ χαιρετῶ καὶ σοι φανερόνω τώρα. ὅπου θὰ περάσῃς σιμὰ ἀπὸ τὸ μονάστηρι «Ἅγιον Νικόλαον» νὰ πηγαίνῃς μὲ τρεῖς τέσσαρας ἀνθρώπους νὰ ἐξετάσῃς καὶ νὰ ἐρευνήσῃς πόσον σιτάρι εἶχεν ὁ Καπετὰν Ἀγγελῆς μαλωμένον ἐκεῖ καὶ ὅ,τι ἄλλα πράγματα ἰδικά του εὑρίσκονται νὰ τα καταγράψῃς μαζὺ μὲ τοὺς καλογήρους καὶ νὰ μας στείλῃς τὸ δευτέρι, διὰ νὰ μὴν ἐμποδισθῇς ἀπὸ τὸν δρόμον σου. Στεῖλε καλλίτερα τὸν τσαούσην Γεωργάκην καὶ τὸν Φράγκον νὰ κάμουν αὐτό, καὶ τοῦ λόγου σου νὰ συνοδεύῃς ἀπὸ τὰ χωρία τοὺς ἁρματωμένους χωριάτας, καὶ τους παρνεῖς μαζύ σου διὰ τὸ ὀρδί. Δῶσε καὶ τοῦτον τὸν τεσκερὲ πρὸς τοὺς πατέρας.

Ἔγιαινε.

Γιάλτρα τῇ 29 Μαρτίου.

Ὁ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν Ἀρεοπαγίτης
Δρόσος Μανσόλας.

Νά τα βουλώσῃς τὰ πράγματα μὲ τὴν βοῦλάν σου.

Ο ΚΡΙΕΖΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΕΙΟΝ ΠΑΓΟΝ

Ἅμα εἶδον τὰ γραφόμενα, ἐπερίλαβα ὅλα τὰ ὅσα πράγματα εἶχε καταγράψῃ ὡς τὴν προστάγην τοῦ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν τῶν Κρύων νερῶν· ἔλαβον ὅλα καὶ τὰ ἐπαράδωσα τῆς συζύγου τοῦ μακαρίτου Ἀγγελῆ, καὶ τὰ ἐπαράδωσα εἰς Λίμνην.

Γράφω εὐθὺς τῶν Ἀρεοπαγιτῶν τὰ κάτωθεν.

Σεβαστὲ Ἄρειε Πάγε.

(Ὅπου νὰ πηγώσουν καὶ νὰ ξεραθοῦν!)

Ἐπειδὴ αἱ κεφαλαὶ τοῦ στρατοπέδου μου ἔπεσαν χαμαί, καὶ τὸ στρατόπεδον ἔγεινεν ἄλλος ἐξ ἄλλου καὶ διεσκορπίσθη τῆδε κἀκεῖσε. ἀμέσως χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ καὶ καμμίαν ἀργοπορίαν, ἐμίσευσα διὰ τὸ στρατόπεδον, ἵνα αὐτὸ συστήσωμεν. Ὅθεν κατὰ τύχην ἀπὸ τὴν ἀφοδρότητα τοῦ ἀέρος δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ὑπάγωμεν παρ' ἐμπρὸς καὶ ἐμείναμεν εἰς τοῦ ἁγίου Νικολάου μοναστήριον· καὶ ἐν ᾧ ἐκεῖ ἐτύγχανον, βλέπω καὶ ἦλθαν οἱ ἔφοροι ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τοῦ κυρίου Δρόσου, φέροντες μεθ' αὐτῶν καὶ γράμματα· ἔγραφον εἰς τὸ νὰ γραφθῶσιν ὅλα τὰ κινητὰ τοῦ μακαρίτου πεντακοσιάρχου κυρίου Ἀγγελῆ, ὅσον σῖτος τόσον καὶ ἐπίλοιπα, καὶ γλωσσόκαμα, καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐπιταγὴν γεγόνασι ταῦτα. Δύο δὲ γλωσσόκαμα ἦτον, ἅτινα περιεῖχον φορέματα τοῦ οἴκου. Ἐκλειδώθησαν δὲ αὐτὰ καὶ ἔλαβε τὰ κλειδιὰ ὁ τσαούσης Γεώργιος, τοῦ Δρόσοῦ στρατιώτης. Ἀλλ' ἀλλοίμονον, ὁ πόνος ἐπάνω εἰς πόνον, λύπη ἐπάνω εἰς λύπην! Βλέποντας τὰ γύναια τὰ τοιαῦτα, ἤλθον εἰς μεγαλωτάτην ἀθυμίαν, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἔχασαν τὸν κηδεμόνα τους, ἀπὸ τὸ ἄλλο βλέπουν νὰ βουλόνονται τὰ ἴδια ἐδικάτων πράγματα ἐπεραπονέθησαν εἰς ἐμένα, καὶ ἐζήτησα τὰ κλειδιὰ νὰ τα δώσω τῶν γυναικῶν πρὸς παραμικρὰν παρηγορίαν. Καὶ μεταξὺ τούτων ἐφέραμεν ὀλίγην λογοτριδὴν, μὲ τὸ νὰ μὴν τὰ ἴδῃ ὁ στρατιώτης τοῦ κυρίου Δρόσου. Ὅθεν τὰ ἔλαβα, δίδοντας ταῦτα εἰς χεῖρας τῶν γυναικῶν, ἕως δευτέραν προστάγην ὅλων τῶν Ἀρεοπαγιτῶν.

Μὲ ὅλον τὸ σέβας μένω.

Τῇ 31 Μαρτίου 1822, Λίμνη.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Εὐρίπου
Ἀλ. Δ. Κριεζῆς.

Τὸ ἔστειλα μὲ ἐπίτηδες ἀπεζόν, καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἔλαβον μερικοὺς στρατιώτας, ἀνεχώρησα διὰ ξηρᾶς διὰ τὸ Μαντοῦδι, ὅπου ἦτο τὸ Ντερβένι.

ΝΕΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΑ

Εἶχον μαζύ μου καὶ τὸν Ἀναγνώστην γραμματικὸν τοῦ Ρεσίτ Μπέη, καὶ τὸν Γεώργιον Ἀποστολίδην, καὶ ἄλλους σημαντικούς. Ἐπαράγγειλα τῶν ναυτῶν μου διὰ νὰ μου στείλουν ἕως 408 στρατιώτας νὰ ἔλθουν εἰς τὸ Ντερβένι, καὶ 50 — 60 χωριάτας ὁπλοφόρους. Φθάνω εἰς τὸ Μαντοῦδι. Πηγαίνομεν εἰς τὸ Ντερβένι χωρὶς νὰ εὕρωμεν μήτε ἕνα στρατιώτην. Ἐφθάσαμε τὸ μέγα Σάββατο κεντί, καὶ μὴ βλέπων στρατιώτας, στέλνω εὐθὺς 25 στρατιώτας διδοντάς τους καὶ διαταγὴν πρὸς τοὺς Μαντουδιανούς, καὶ νὰ μαζεύσουν ὅσους δυνηθοῦν, καὶ ἐὰν δὲν εἰσακουσθοῦν, μὲ ἄδειαν νὰ βάλουν φωτιὰ εἰς τὰ σπίτια του.

Ἔφεραν 80, ἤρχισα νὰ σπινθήρω· ἀνθρώπους εἰς ὅλα τὰ χωριά, γράφοντάς τους νὰ συναχθοῦν πάλιν εἰς τὰ Πολιτικά, ὅσοι στρατιῶται ἐδιασκορπίσθησαν. Καὶ ἐὰν δὲν με ἀκούσουν, ἀναχωρῶ χωρὶς ἄλλο καὶ τοὺς ἀφίνω.

Καὶ μὲ ἐτούτην τὴν φοβέρταν ἤρχισαν καὶ ἐμαζεύοντο ὡς τους ἔγραφον.

ΧΡΙΕΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ΚΑΙ ΔΑΚΡΥΑ

Στέλνω 20 στρατιώτας εἰς τὸ Μαντοῦδι γράφων τῶν δημογερόντων νὰ μας στείλουν ψωμιὰ καὶ ἄλλα διὰ τὴν ἀνάστασιν, οἱ ὁποῖοι, ἀμέσως καὶ μᾶς τα ἔστειλαν. Καὶ μία ὥρα νὰ ξημερώσῃ ἐπήραμεν ὅλοι ἀπὸ ἓν κομμάτι ἀδὶ εἰς χεῖρας, ὅτι κεριὰ δὲν εὕρομεν. Ἠρχίσαμεν ψάλλοντες τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα, ἐκάμαμεν τὸν ἀσπασμόν, ἐκάτσαμεν νὰ γευματίσωμεν καὶ ποῦ ὀρεξις!

Τέλος ἦτον ἡ ὥρα μία μετὰ μεσημβρίας· ἦλθον οἱ ἀπεσταλμένοι στρατιῶται, ἐδυνάμωσε τὸ Ντερβένι.

Ἐκαβαλλίκευσα, πίπτοντας καὶ ὀλίγη βροχὴ, ἐκινήσαμεν διὰ τὰ Πολιτικά, ἀπὸ βουνὸ εἰς βουνόν, ὅτι ὅλα τὰ βουνὰ εἶχον φωτιαὶς καὶ δὲν ἐγνωρίζομεν ἂν εἶνε ἐ-

* Ἀποστείλω.

χθροὶ ἢ Ρωμαῖοι. Καὶ ἕως νὰ κατέβωμεν εἰς τὰ Πολιτικὰ ἐγείναμεν μούσκημα.

Καὶ βλέποντάς μας πάλιν οἱ στρατιῶται καὶ οἱ δύο Καπεταναῖοι Ν. Ζαγορήσιος καὶ Ν. Κριζώτης, μὲ ἐξεκαβαλλίκευσαν, ἔσπευσαν ἀγκαλιάζοντάς με μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ τί κλαυθμοὶ ἔγειναν αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐγὼ τὸ εἰξεύρω...

Μὲ εἶπον τὰ ὅσα ἔτρεξαν τὴν ἡμέραν, ὅπου ἔγεινεν ὁ τραγικὸς πόλεμος, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐπῆγαν τὴν νύκτα καὶ ἐπάτησαν τὰ καραβούλια, καὶ τοὺς ἔπιασαν ζωντανούς, καὶ ἦτο προδοσιά, ἐξὸν ἀπὸ ἕναν καραβούλην Κουκουβίτσον, ὅπου τοὺς ἔφυγε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ ὀρδὶ καὶ ἔδωσε τὴν εἴδησιν.

Εὐθὺς οἱ ὁπλαρχηγοί μου ἐσύστησαν ἕτερους 5 διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς ἕτερον βουνόν, νὰ σταθοῦν καραβούλια. Αὐτοὶ οἱ θεοκατάρατοι φοβηθέντες δὲν ἐπῆγον, καὶ οἱ Τοῦρκοι εἶχον μάθῃ ἀπὸ ὅσους ἐσύλαβαν τὰ σημεῖα, καὶ εἶχεν ἔβγῃ ὅλη ἡ Τουρκιὰ νύκτα καὶ ἦτον εἰς τὰ βουνά· εἶχαν κάμῃ χωσιαὶς τόσον ἡ καβαλλαρία, καθὼς καὶ ἀπεζοί. Τὰ ξημερώματα ἤρχισαν νὰ κάμουν τὰ σημεῖα ὅτι ἐβγαίνουν οἱ ἐχθροί· λοιπὸν βλέποντες οἱ ὁπλαρχηγοί μου, ἐκίνησαν ὅλοι κάτω τοῦ κάμπου κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ πρὶν νὰ κατέβουν ἐβγῆκεν ἐμπρός τους ἕνας μαῦρος λαγός.

Φωνάζει ὁ μακαρίτης Κῶτζος τοῦ Ἀγγελῆ: «Καπετάνιε, δὲν εἶνε καλὸν σημεῖον» Λέγει ὁ Ἀγγελῆς: «Ἐμπρός!» Ἐκίνησαν καὶ μετὰ μισὴν ὥραν ἐβγαίνει ἐμπρός τους ἕτερος λαγός. Ἐφώναξε τὰ ἴδια ὁ Κῶτζος, καὶ πάλιν τὰ ἴδια τοὺς εἶπεν «Ἐμπρός!».

(Ἕπεται).

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΔΑΝΙΗΛ ΟΥΕΒΣΤΕΡ

[Συνέχεια.]

VII

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1830, ὅτε ὁ γερουσιαστὴς Χέϊν ὑποστηρίζων τὸ *Περὶ δημοσίων δασῶν* νομοσχέδιον τοῦ γερουσιαστοῦ Φοῦτ, ὡμίλησε περὶ διαρρήξεως τῆς Ἑνώσεως τῶν Κρατῶν, ὁ Οὐέβστερ ἐκ τοῦ προχείρου καὶ ὅλως ἀπαράσκευος ἠγόρευσεν ἐπὶ πέντε ὁλοκλήρους ὥρας ὑπερασπίσας τὴν Ἑνωσιν τῶν Κρατῶν διὰ δυνάμεως λέοντος· ἐὰν δὲ ἐνίοτε ἐραίνετο παίζων, τὸ ἔπραττε, διότι καὶ αὐτὸς ὁ λέων πολλάκις ἀρέσκεται εἰς τοῦτο. Ἡ ἀγόρευσίς του ἦν πατριωτικωτάτη, οἱ λόγοι του ἐνέπνευσαν εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν λαὸν νέον θάρρος, νέαν ζωὴν, καὶ ἀνύψωσαν τὸν ῥήτορα εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης, ἡ δὲ ἡμέρα ἐκείνη ἀείποτε ἔσεται ἀξιομνημόνευτος ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Γερουσίας. «Ἑκάστη λέξις, λέγει ὁ κ. Μάρτζ, ἑκάστη συλλαβὴ ἐξερχομένη τῶν χειλέων του εἶχε τοιαύτην ἐνέργειαν, σημασίαν καὶ δύναμιν, ὥστε τὸ πολυπληθέστατον ἀκροατήριον ἵστατο ἐκθαμβὸν καὶ ἐκπεπληγμένον. Διαρκούσης τῆς ἀπαγγελίας, οἱ ὀφθαλμοί, τὸ μέτωπον, ἕκαστον χαρακτηριστικὸν καὶ ἑκάστη γραμμὴ τοῦ προσώπου του ἠκτινοβόλει ἐξ οὐρανίου φωτός, καὶ ἡ φωνή του ἦν τόσον μελῳδικὴ καὶ ἰσχυρά, ὥστε ἠκούετο οὐ μόνον ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ τῆς Γερουσίας, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μακρὰν αὐτῆς δωματίοις καὶ κλίμαξιν, ἰδίως ὅταν ἐπρόφερε διὰ βαθυτάτων τόνων, μεστῶν πάθους καὶ μεγαλείου, τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις :

«Κύριε πρόεδρε, ἤδη ἐξέφρασα τοὺς λόγους, δι' οὓς διαφωνῶ μετὰ τοῦ προλαλήσαντος σεβαστοῦ φίλου μου ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ δόγματα, ἅτινα διεκήρυξεν ἐνταῦθα καὶ ὑπεστήριξε. Συναισθάνομαι δὲ ὅτι ἐξήντλησα τὴν ὑπομονὴν ὑμῶν ὡς καὶ τὴν τῶν μελῶν τῆς γερουσίας. Εἰσῆλθον εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ σπουδαίου καὶ σοβαροῦ τούτου ζητήματος ἄνευ προηγουμένης μελέτης, διότι ἀείποτε ὑπῆρξε προσφιλὲς τῇ καρδίᾳ μου καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ περιστείλω τὴν ἐκδήλωσιν τῶν αὐθορμήτων αὐτῆς αἰσθημάτων. Οὔτε δύναμαι νὰ πείσω ἐμαυτόν, ἵνα ἐγκαταλείψω τοῦτο, χωρὶς νὰ ἐκφράσω τὴν βαθεῖαν μου πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἕνωσις τῶν Κρατῶν εἶνε ἡ ζωτικωτέρα καὶ ἀσφαλεστέρα βάσις, ἐφ' ἧς ἐδράζεται ἡ εὐδαιμονία πάντων ἡμῶν. Ὁμολογῶ, κύριε, ὅτι ἀφ' ἧς

ΑΠΟ ΤΑ «ΕΡΩΤΙΚΑ»

ΠΟΘΟΣ

Ὦ ἄνθη, ποῦ 'ς ταῖς χάραις σας πάρηγοριαῖς γυρεύω,
πόσο ἡ τερπνή σας εὐωδιὰ
μοῦ βαλσαμόνει τὴν καρδιά,
καὶ πόσο σᾶς ζηλεύω!

Ἂν ἠμποροῦσα τὴν μορφή ν' ἀλλάξω τῆς ζωῆς μου
κι' ἄνθος νὰ γίνω δροσερό,
ἴσως θὰ 'μάγευα κ' ἐγὼ
τὸν κόρφο τῆς καλῆς μου.

Ἤθελα ἡ γῆ μὲ χρώματα λαμπρὰ νὰ μὲ στολίσῃ
ποῦ δὲν ἐφάνηκαν ποτέ,
κι' ὁ κῆπος ὅλος ἀπὸ 'μὲ
κ' ἡ αὔρα νὰ μυρίσῃ.

Ἀλλ' εἰς τὰ τόσα κάλλη μου κάνεις νὰ μὴ προσέξῃ
κι' ὅταν ἡ ἀγάπη μου διαβῇ,
χαριτωμένο νὰ μ' ἰδῇ
καὶ πρὸς ἐμὲ νὰ τρέξῃ.

Καὶ νὰ μὲ πάρῃ ἀπ' τὸ κλαδί, γλυκὰ νὰ μὲ φιλήσῃ,
καὶ μεθυσμένη ἀπὸ χαρὰ
'ς τ' ἀρράτα στήθη τὰ λευκὰ
μ' ἀγάπη νὰ μὲ κλείσῃ.

Κι' αὐτὴ τὴν ὥρα τὴν γλυκειὰ ποῦ μέσα 'κεῖ θὰ ζήσω,
τὸν ἔρωτά μου νὰ χαρῶ,
καὶ μέσα 'κεῖ νὰ μαραθῶ,
τὸ πάθος μου ν' ἀφήσω.

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ

ἡμέρας εἰσῆλθον εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, ἡ πρωτίστη μου φροντὶς καὶ τὸ κύριον μέλημα ὑπῆρξεν ἡ εὐημερία καὶ ἡ τιμὴ ὁλοκλήρου τῆς χώρας καὶ ἡ διατήρησις τῆς Ἑνώσεως τῶν Κρατῶν, διότι φρονῶ ὅτι εἰς αὐτὴν καὶ μόνην ὀφείλεται ἡ ἀσφάλεια ἡμῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Εἰς τὴν Ἕνωσιν ταύτην κυρίως ὀφείλεται πᾶν τὸ ἀποκαθιστῶν ἡμᾶς ὑπερηφάνους. Τὴν Ἕνωσιν δὲ ταύτην ἐσχηματίσαμεν, διὰ τῶν δεδοκιμασμένων ἡμῶν ἀρετῶν, ἐν ὥρᾳ μεγίστου κινδύνου καὶ δυστυχίας. Ἔσχε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, καθ' ἣν ἐποχὴν τὰ οἰκονομικὰ ἡμῶν ἦσαν ἐν παραλυσίᾳ, τὸ ἐμπόριον νεκρὸν καὶ ἡ πίστις κατεστραμμένη. Ὑπὸ τὴν εὐμενῆ αὐτῆς ἐπίδρασιν, τὰ μεγάλα ταῦτα συμφέροντα ἀμέσως ἀφυπνίσθησαν καὶ ἠγέρθησαν ὡς ἐκ τοῦ τάφου μὲ νέαν ζωήν. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπραγματοποιήθη ἡ Ἕνωσις τῶν Κρατῶν δὲν παρῆλθεν ἔτος χωρὶς νὰ προσφέρῃ νέα δείγματα τῆς ὠφελείας καὶ τῶν εὐλογιῶν της. Καίτοι δὲ ἡ ἡμετέρα χώρα προεξετάθη ἔτι μᾶλλον, καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἐξεπλήρωθη ἐπὶ πλέον, ὅμως ἡ Ἕνωσις οὐκ ἐπαύσατο ὑπερασπίζουσα καὶ εὐεργετοῦσα τὴν τε χώραν καὶ τὸν λαὸν παντοῦ καὶ πάντοτε. Ἀεῖποτε ὑπῆρξεν ἡμῖν ἀνεξάντλητος πηγὴ, ἠθικῆς, κοινωνικῆς καὶ προσωπικῆς εὐδαιμονίας.

«Οὐδέποτε ἐπέτρεψα, οὔτε θὰ ἐπιτρέψω ἐμαυτῷ ἵνα παρατηρήσῃ πέραν τῆς Ἑνώσεως, ὅπως ἀποκαλύψῃ τί κρύπτεται ὄπισθεν τοῦ σκοτεινοῦ μέλλοντος. Ἀγνοῶ ἐὰν ὑπάρχωσι μέσα, δι' ὧν θὰ δυνηθῶμεν νὰ διατηρήσωμεν καὶ ὑποστηρίζωμεν τὴν ἐλευθερίαν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οἱ δεσμοὶ οἱ συνδέοντες τὴν Ἕνωσιν τῶν Κρατῶν διαρραγῶσιν· οὐδέποτε ἠθέλησα νὰ πλησιάσω τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου τῆς *Διαιρέσεως*, ἵνα δοκιμάσω ἐὰν διὰ τῆς ἀσθενοῦς μου ὁράσεως δύναμαι νὰ καταμετρήσω τὸ βάθος τῆς κατωθεν ἀβύσσου. Ἐν ὅσῳ ἡ Ἕνωσις διαρκεῖ θὰ ἔχωμεν λαμπρὰς καὶ εὐαρέστους ἐλπίδας αἰσιωτέρου μέλλοντος δι' ἡμᾶς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Πέραν τούτου δὲν τολμῶ νὰ ἀνυψώσω τὸ παραπέτασμα. Εὔχομαι ἐν ὅσῳ ζῶ τὸ παραπέτασμα νὰ μὴ ὑψωθῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Εὔχομαι νὰ μὴ ἴδω ὅ,τι εἶνε κεκρυμμένον ὄπισθεν. Ὅταν δὲ οἱ ὀφθαλμοί μου στραφῶσι νὰ ἴδωσι διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν ἥλιον ἐν τῷ οὐρανῷ, εἴθε νὰ μὴ ἴδωσιν αὐτὸν λάμποντα ἐπὶ τῶν συντετριμμένων καὶ ἀδόξων λειψάνων μιᾶς ποτὲ ἐνδόξου Ἑνώσεως, ἐπὶ κρατῶν διαιρουμένων, πολεμίων, διαμαχομένων, ἐπὶ γῆς σπαρασσομένης ὑπὸ ἐμφυλίων διχονοιῶν ἢ πλημμυρουμένης ὑπὸ ποταμῶν ἀδελφικοῦ αἵματος! Τὸ ἀσθενὲς καὶ τελευταῖον βλέμμα ἂς ἴδῃ μᾶλλον τὴν περίδοξον σημαίαν τῆς δημοκρατίας, νῦν γνωστὴν καὶ τιμωμένην καθ' ὅλην τὴν γῆν, ὑψηλότατα ἱσταμένην, καὶ κυματίζουσαν μεθ' ὅλων αὐτῆς τῶν τροπαίων ἐν τῇ ἀρχικῇ της δόξῃ. Ἂς ἴδῃ αὐτὴν μετὰ τῶν ζωηρῶν της χρωμάτων ἀκηλίδωτον, καὶ οὐδένα ἐκ τῶν ἀστέρων της ἠμαυρωμένον. Ἂς ἴδῃ αὐτὴν φέρουσαν οὐχὶ τὴν μοχθηρὰν ταύτην ἐρώτησιν «τί ἀξίζουσι πάντα ταῦτα;» ἢ τὰς ἄλλας ἐκείνας λέξεις τῆς ἀπάτης καὶ πλάνης, «Ἐλευθερία πρῶτον καὶ εἶτα Ἕνωσις,» ἀλλ' ἂς ἴδῃ καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς πτυχὰς τὰς ὑφ' ἑκάστου ἀνέμου κυματιζούσας ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐγγεγραμμένας διὰ χαρακτήρων ζῶντος φωτὸς καὶ ἐξαστραπτούσας, τὰς ἄλλας ἐκείνας λίαν προσφιλεῖς ἐν ἑκάστῃ ἀμερικανικῇ καρδίᾳ λέξεις, *Ἐλευθερία καὶ Ἕνωσις, νῦν καὶ διὰ παντὸς μία καὶ ἀδιαίρετος.*»

Ὁ λόγος οὗτος ἐτυπώθη ἀμέσως, καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν 200 χιλιάδες ἀντιτύπων ἐπωλήθησαν ἀνὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ὁ δὲ Ἔβερετ, λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ἀγορεύσεως ταύτης, λέγει:— «Ἔσχον τὸ εὐτύχημα νὰ ἀκούσω τινὰς τῶν λαμπροτάτων λόγων τῶν μεγίστων ζώντων ρητόρων ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσω, ὅτι οὐδέποτε ἤκουσα λόγον οὕτως ἐντελῶς ἐκπληροῦντα τὴν ἰδέαν ἣν εἶχον περὶ τοῦ πῶς ὁ Δημοσθένης ἐξεφώνησε τὸν *Περὶ στεφάνου* λόγον του.»

VIII

Κατὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1841 ὁ Οὐέβστερ διωρίσθη παρὰ τοῦ Προέδρου Χάρισσων πρωθυπουργός, ἀνέπτυξε δὲ μεγίστην δραστηριότητα καὶ ἐξετέλεσε τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καθήκοντα μετὰ ζήλου, εὐσυνειδησίας καὶ τιμιότητος.

Ἡ ἐξῆς ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φίλον του Χέρβεϋ εἶνε τρανοτάτη ἀπόδειξις τῆς ἄκρας αὐτοῦ δικαιοσύνης:

. . . . . «Ὦ; πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν τελωνείων φρονῶ, ὅτι εἶνε προτιμότερον ὁ υἱός μου νὰ ἀποθάνῃ τῆς πείνης ἢ νὰ λάβῃ αὐτήν. Καὶ ἀληθεύει μὲν ὅτι ἡ θέσις εἶνε λίαν ἐπικερδής, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἄδικον νὰ καθίξῃ αὐτήν.

Εἶνε δυσάρεστον ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἄτιμον νὰ ἀποθάνῃ τις τῆς πείνης . . . . Ἐκτὸς τούτου ὁ κ. Μὰκ Νέϊλ ἤδη κατέχει καὶ εἶνε δίκαιον νὰ ἐξακολουθήσῃ κατέχων αὐτήν. Εἶνε πτωχὸς καὶ ἔχει θυγατέρας νὰ διαθρέψῃ . . . Ἀνήκει εἰς τὴν φάλαγγα τῶν πληγωθέντων ἀπομάχων. Ὁ πατήρ του ἦτο λαμπρὸς ἄνθρωπος, ἐπολέμησεν ἐν Βεννιγκτῶνι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ πατρός μου· οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψω ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὅπως παυθῇ τῆς θέσεως αὐτοῦ.»

Τοιαύτην δικαιοσύνην οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες πολιτευταὶ ἀπένειμον τοῖς ἡμετέροις ἀπομάχοις!

. . . . . .

Τὰ στενὰ ὅρια τῆς φίλης *Ἑβδομάδος* δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ποιήσωμεν ἄλλην μνείαν τῶν λόγων τοῦ μεγάλου ρήτορος, ὧν οἱ σπουδαιότεροι καὶ κλασικώτεροι δημοσιευθέντες τῷ 1852 ὑπὸ τὴν ἄμεσον φροντίδα καὶ ἐπιστασίαν τοῦ ἐπιστηθίου αὐτοῦ φίλου Ἔβερετ ἀποτελοῦσιν ἓξ ὀγκώδεις τόμους. Καὶ ἡ ἀλληλογραφία του δὲ ἐκδοθεῖσα τῷ 1857 ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Φλέτζερ ἐμπεριέχεται εἰς δύο τόμους. Ἀλλ' ἔν τε τοῖς λόγοις καὶ τῇ ἀλληλογραφίᾳ βλέπει τις οὐ μόνον τὸν μέγαν φιλέλληνα, τὸν εὐμαθῆ δικανικόν, τὸν εὔγλωττον ῥήτορα, καὶ τὸν ἔξοχον πολιτευτήν, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὸν *πατριώτην* καθ' ὅλην τὴν ἡμισείαν τῆς λέξεως.

Οὐδεὶς τῶν συγχρόνων του προσήνεγκε τῇ πατρίδι αὐτοῦ σπουδαιοτέρας ὑπηρεσίας, οὐδεὶς εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εὐημερίας της μετὰ μεγαλητέρου ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, καὶ τέλος οὐδεὶς ὑπερήσπισε μετὰ μείζονος αὐταπαρνήσεως καὶ θάρρους τὴν Ἕνωσιν τῶν Κρατῶν.

Τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἶνε ἐγγεγραμμένον ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν πολιτικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων τῆς μεγάλης πατρίδος του, διότι ὁ πρώτιστος καὶ ὕστατος αὐτοῦ σκοπὸς ὑπῆρξεν ἡ Πατρίς, ὁλόκληρος ἡ Πατρὶς καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ Πατρίς.

IX

Τοιαύτη ἡ εἰκὼν τοῦ μεγάλου πατριώτου Οὐέβστερ, ἣν ἀσθενῶς μὲν ἀλλὰ πιστῶς ἰχνογραφήσαμεν. Νῦν ὀλίγα καὶ περὶ τοῦ ἄκρου αὐτοῦ φιλελληνισμοῦ.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1822, ὅτε ὁ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἀγὼν διεξήγετο ἐν Ἑλλάδι μετὰ μείζονος αὐταπαρνήσεως, θάρρους καὶ ἀνδρείας, οἱ κάτοικοι τῆς Βοστώνης ἐξελέξαντο τὸν Οὐέβστερ μέλος τοῦ κοινοβουλίου. Ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἦν ἐπόμενον, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Σπουδαία ἀλληλογραφία διημείφθη μεταξὺ τῆς ἐν Παρισίοις Ἑλληνικῆς ἐπιτροπῆς τῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ περιδόξου Κοραῆ καὶ τῶν φιλελλήνων ἀμερικανῶν, ἡ δὲ πρώτη ἐπίσημος ἔκκλησις, ὑπὸ τῆς ἐν Καλάμαις Μεσσηνιακῆς Γερουσίας, ἐγένετο εἰς τὸν ἀμερικανικὸν λαὸν διὰ τοῦ φιλέλληνος Ἐδουάρδου Ἔβερετ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ Οὐέβστερ οὐ σμικρὰς ὑπηρεσίας παρέσχε τοῖς ἀγωνιζομένοις Ἕλλησι· κατώρθωσεν ἵνα καὶ αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐξέλθῃ τοῦ στενοῦ καὶ ἐπιβεβλημένου κύκλου τῆς πολιτικῆς οὐδετερότητος, λαβάνων μέρος εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις τῆς Εὐρώπης καὶ συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Πρόεδρος Μονρὼ ἐν τῷ διαγγέλματι τοῦ Δεκεμβρίου 1823 οὐ μόνον λίαν κολακευτικῶς ἐπρεσβεύσατο μνείαν περὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπροκαλύπτως ἐξεδήλωσε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συμπάθειαν ὑπὲρ τῆς ἀναζιοπαθούσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ Οὐέβστερ ἐνόμισε καταλληλοτάτην τὴν περίστασιν νὰ εἴπῃ ὀλίγας ἐμφαντικὰς λέξεις ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας, αἵτινες ἤρξαντο νὰ διαδίδωνται κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν Εὐρώπῃ ὅθεν ἐποιήσατο ἐν τῷ κοινοβουλίῳ τὴν ἑξῆς πρότασιν:

«**Ψηφίζοντες ὅπως διὰ νόμου ληφθῇ πρόνοια περὶ καταβολῆς τῆς ἀναγκαίας δαπάνης πρὸς διορισμὸν πράκτορος ἢ ἐκπέμπτου ἀπεσταλμένου ἐν Ἑλλάδι, ὀφείλομεν ὁ πρόεδρος ἤθελε νομίσει ἀρμόδιον νὰ προβῇ εἰς τοιοῦτον διορισμόν.**»

Τῇ 8 Δεκεμβρίου 1823.

Πρὸς συζήτησιν ὡρίσθη ἡ 19 Ἰανουαρίου 1824, ὀλίγας ὅμως ἡμέρας πρίν, ὁ Οὐέβστερ ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἔβερετ τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν:

«**Οὐάσιγκτων Ἰανουαρίου 9, 1824.**

Συμφώνως τῇ ὑμετέρᾳ αἰτήσει πέμπω ὑμῖν τὰς περὶ Ἑλλάδος πληροφορίας.

. . . . . .

Πρὸς τούτοις φρονῶ ὅτι οὐδόλως πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ κίνδυνος, ὃν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἡ πρότασίς μου καὶ μάλιστα ἐὰν ἐπιτεθῶ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, ὅταν μάλιστα βλέπωμεν τὸν ἡμέτερον πρωθυπουργὸν ἔχοντα ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν ἐν Λονδίνῳ Ἕλληνα πράκτορα, καὶ εὐχόμενον αὐτῷ καὶ τῷ ἔθνει αὐτοῦ πᾶσαν ἐπιτυχίαν, πάντα δὲ ταῦτα δημοσευόμενα ἐν ταῖς ἐφημερίσι.

Τὸ ἔθνος εἶνε ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἂν ὁ πρόεδρος Μονρὼ δὲν πράξει ταχέως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ὅ,τι καθυπέβαλον αὐτῷ, θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ πράξῃ ὅσον ἔνεστι πολλὰ περισσότερα.

Προτίθεμαι νὰ εἴπω πάντα ταῦτα εἰς αὐτὸν σήμερον ἢ αὔριον.»

Ἡ παρὰ πολλῶν προσδοκωμένη ἡμέρα τῆς 19 Ἰανουαρίου ἔφθασεν, ὁ δὲ Οὐέβστερ ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀπήγγειλε δι' ἀπαραμίλλου ῥητορικῆς δεινότητος λαμπρὸν λόγον «*Ἡ Ἐπανάστασις τῆς Ἑλλάδος*».

Ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ὅστις ἀείποτε θὰ ἔχῃ ἱστορικὴν σπουδαιότητα, οὐ μόνον ὑπεστήριξε τὰ μεγάλα δικαιώματα τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, ἀλλὰ ἐπραγματεύθη λίαν ἐπιτυχῶς «τὸ περὶ ἀπολύτων καὶ κανονικῶν κυβερνήσεων», μέγα πολιτικὸν ζήτημα τῆς ἡμέρας, ὑποστηρίξας διὰ τῆς ἐγνωσμένης αὐτοῦ ἱκανότητος καὶ ἀνεξαρτησίας τὸ παρὰ τῆς ἐλευθερίας, φιλανθρωπίας καὶ δικαιοσύνης ἐπιβαλλόμενον καθῆκον ἐπὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἵνα ἡ φωνὴ αὐτῶν ἐν τοιαύταις κρισίμοις καὶ καταλλήλοις περιστάσεσιν ἀντηχήσῃ εἰς τὰ ὦτα τῶν Μοναρχῶν.

Ὁ λόγος ἐσχεδιάσθη καὶ ἀπηγγέλθη μετὰ σπανίας ἐπιδεξιότητος καὶ τέχνης. Ἄρχεται δ' ὁ ῥήτωρ διὰ τῶν ἀκολούθων δημοσθενείων φράσεων:

«Φοβοῦμαι, κύριε πρόεδρε, μὴ ἐν τῇ συζητήσει ταύτῃ διαψεύσω τὰς ἐλπίδας τοῦ πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου ὡς πρὸς τὰς ἀναμνήσεις, ἃς εὐκόλως καὶ φυσικῶς ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα. Εὐκαιρία τοιαύτη ἐπισύρουσα τὴν προσοχὴν εἰς χώραν, οἵα ἡ Ἑλλάς, τόσον διακεκριμένην καὶ συνδεδεμένην μὲ ἐνδιαφερούσας ἀναμνήσεις, ἀδύνατον νὰ μὴ διεγείρῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ αἴσθημα τοῦ σεβασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ἀλλ' εἰς σοβαρὰν καὶ πολιτικὴν συζήτησιν εἶνε ἀναγκαῖον τὰ αἰσθήματα ταῦτα ὅσον οἱόν τε νὰ περιορισθῶσι. Θὰ προσπαθήσω νὰ περιορίσω ταῦτα, ἂν καὶ θεωρῶ ἀδύνατον τὴν τελείαν ἐξάλειψιν αὐτῶν. Πρέπει, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ φύγωμεν μακρὰν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, νὰ ἀποστῶμεν τῶν δεσμῶν τῶν νόμων, νὰ ἀπαλλοτριωθῶμεν τοῦ ὕψους τῆς παιδείας καὶ τῆς μορφώσεως, πρέπει, ἰδίως νὰ ἀποσυρθῶμεν ἐκ τοῦ μέρους τούτου, καὶ ἐκ τῶν σκηνῶν καὶ ἀντικειμένων τῶν περικυκλούντων ἡμᾶς ἐνταῦθα, ἐὰν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς ἐπιδράσεως ἁπασῶν τῶν ἀναμνήσεων τῶν μεταδοθεισῶν ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος πρὸς θαυμασμὸν καὶ ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ ἐλευθέρα ἡμῶν κυβέρνησις, τὸ κοινοβούλιον τοῦτο, ἡ δημοσία αὕτη συνέλευσις, συνεδριάζουσα πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, τὸ ἔτος τῆς ἐλευθέρας καὶ δημοσίου συζητήσεως, ὁ ἀγὼν τοῦ νοῦ, καὶ ἡ δημοκρατικὴ ἐκείνη εὐγλωττία, ἤτις ἐὰν παρευρίσκετο τὴν στιγμὴν ταύτην ἐνταῦθα, προκειμένου περὶ τοιούτου ἀντικειμένου, ἤθελε κινήσει καὶ αὐτοὺς τοὺς λίθους τοῦ κοινοβουλίου, πάντα ταῦτα διὰ ποίας γλώσσης τὸ πρῶτον ἐγένοντο ἡμῖν γνωστά; Αὐτὸ τὸ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ συνεδριάζομεν, οἱ εὔρυθμοι κίονες, ἡ περίκοσμος ἀρχιτεκτονική, τὰ πάντα ὑπομιμνήσκουσιν ἡμῖν ὅτι ὑπῆρξεν Ἑλλὰς καὶ ὅτι, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι οὕτω καὶ ἡμεῖς τὰ πλεῖστα ὀφείλομεν εἰς αὐτήν.

«Ἀλλὰ δὲν ὑπέβαλον τὴν πρότασιν ταύτην ἐπὶ τῇ ματαίᾳ ἐλπίδι ἀποτίσεως μέρους τῆς μακραίωνος ὀφειλῆς. Δὲν ἔπραξα τοῦτο, φρονῶν, ὅτι ἡμεῖς οἱ κληρονομήσαντες τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἐκ τῶν προπατόρων ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ πληρώσωμεν αὐτὴν πρὸς τοὺς φαινομένους ὅτι ἐκληρονόμησαν ἐκ τῶν προπατόρων των τὸ δικαίωμα τῆς πληρωμῆς. Ὁ σκοπός μου εἶνε ἐγγύτερος καὶ ἀμεσώτερος. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐπωφεληθῶ τοῦ ἀγῶνος λαοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ γενναίου, πολεμοῦντος ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως ἐπισύρω τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοβουλίου πρὸς τὰς περιστάσεις τὰς παρακολουθούσας τὸν ἀγῶνα, πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς φαινομένας ὅτι διέπουσι τὴν πρὸς αὐτὸν διαγωγὴν τῶν μεγάλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ πρὸς τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς συνεπείας τῶν ἀρχῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἐθνῶν καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τοὺς θεσμοὺς τῶν ἐλευθέρων κυβερνήσεων. Πᾶν ὅ,τι λοιπὸν πρόκειται νὰ εἴπω σήμερον περὶ Ἑλλάδος ἀφορᾷ τὴν ζῶσαν καὶ οὐχὶ τὴν νεκράν. Ἀφορᾷ αὐτὴν οὐχὶ ὡς ὑπάρχει τροπαιοῦχος ἐπὶ τοῦ χρόνου, τῆς τυραννίας καὶ τῆς ἀμαθείας, ἀλλ' ὡς νῦν ὑπάρχει, ἀγωνιζομένη ἐναντίον φοβερῶν στρατιῶν ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρξεως καὶ τῶν κοινῶν δικαιωμάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

«Ἐπειδὴ δὲ οὐδέποτε εἶνε δυσχερὲς τὸ ἀπαγγέλλειν κοινὰς παρατηρήσεις καὶ τετριμμένα γνωμικά, φρονῶ, ὅτι καὶ νῦν εὔκολον εἶνε νὰ μοὶ ὑπενθυμίσῃ τις τὴν σύνεσιν τὴν ἐπιβάλλουσαν τοῖς ἀνθρώποις τὴν φροντίδα τῶν ἰδίων, καὶ παροτρύνουσαν αὐτοὺς ἀντὶ τῆς ἀναζητήσεως κινδυνωδῶν ξένων ἐπιχειρήσεων, νὰ ἐγκαταλείπωσι τὰ ἀλλότρια εἰς τοὺς διὰ ταῦτα ἐνδιαφερομένους. Θὰ εἶνε εὔκολον νὰ καλέσῃ τις τὴν πρότασιν ταύτην *Δογκιγωτικὴν* καὶ ἀπόρροιαν σταυροφορικοῦ πνεύματος καὶ προσηλυτιστικοῦ πάντα ταῦτα καὶ πλείονα δύνανται νὰ ῥηθῶσιν εὐκόλως, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται ταῦτα νὰ δώσωσιν εἰς τὴν συζήτησιν ἄλλον χαρακτῆρα πρὶν ἢ ἀποδειχθῇ ὁ ἀληθής.

«Καὶ πρῶτον ἂς ἀποδειχθῇ ὅτι ἐν τῇ προτάσει ταύτῃ ὑπάρχει τι δυνάμενον νὰ προσβάλῃ τὰ συμφέροντα ἢ τὸν χαρακτῆρα ἢ τὸ καθῆκον τῆς χώρας ταύτης. Ἂς ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ἐμὴ πρότασις ἀντιστρατεύεται κατὰ τῶν μεγάλων ἡμῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν, καὶ τότε βεβαίως ἐγὼ πρῶτος θὰ ὁμολογήσω ὅτι οὔτε ἡ ἐμὴ πρότασις ὀφείλει νὰ ἐπιψηφισθῇ οὔτε τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς νὰ μνημονευθῇ παρὰ τοῦ Προέδρου ἐν τῇ πρὸς ἡμᾶς διακοινώσει αὐτοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην τοῦτο ὑπάρχει ἀναπόδεικτον. Τὸ γ' ἐπ' ἐμοὶ ἡ ὑπόθεσις συμφέρει τῷ λαῷ καὶ τῇ κυβερνήσει ἡμῶν, καὶ προσκαλούμεθα ἔνεκα λόγων σοβαρωτάτων καὶ σπουδαιοτάτων νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἡμετέραν γνώμην. Οἱ δὲ λόγοι οὗτοι, φρονῶ, πηγάζουσιν ἐκ συναισθήσεως τοῦ ἡμετέρου καθήκοντος, τοῦ ἡμετέρου χαρακτῆρος καὶ τῶν ἰδίων ἡμῶν συμφερόντων.

«Ἐπιθυμῶ νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπὶ βάσεων αὐτόχρημα ἀμερικανικῶν. Ἀλλὰ θεωρῶν αὐτὸ ὡς ἀμερικανικόν, ἀδύνατον νὰ λησμονήσω τὸν αἰῶνα, ἐν ᾧ ζῶμεν, τὸ ὑπερισχύον πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ τὰ λίαν ἐνδιαφέροντα καὶ διαταράττοντα αὐτὸν ζητήματα. Ἔστω λοιπὸν αὕτη καθαρὰ ἀμερικανικὴ συζήτησις, συμπεριλαμβάνουσα ὅ,τι δικαίως ἀφορᾷ τὴν Ἀμερικήν. Ἂς ἀποβλέψῃ οὐ μόνον πρὸς τὸ παρὸν συμφέρον τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν διαρκῆ αὐτῆς ὑπεροχήν. Ἂς ἀποβλέψῃ πρὸς τὴν ὑψίστην αὐτῆς τιμήν, ὡς χώρας ἐλευθέρας πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῆς καθῆκον καὶ πρὸς τὰς μεγάλας ἐκείνας ἀρχάς, αἵτινες μέχρι τοῦδε διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἐθνῶν, καὶ αἵτινες ἰδίως ἀπεκατέστησαν αὐτὴν τοσοῦτον μεγάλην.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς συνόδου ὁ Πρόεδρος ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. «Ἰσχυρὰ ἐλπίς,» λέγει ἡ διακοίνωσις, «ἀπὸ μακροῦ ὑφίσταται, στηριζομένη εἰς τὴν ἡρωικὴν ἀντίστασιν τῶν Ἑλλήνων, ὅτι θὰ ἐπιτύχωσιν ἐν τῷ ἀγῶνί των καὶ θὰ κατασταθῶσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι. Ἤδη δὲ ἅπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἐπιδεικνύει μέγιστον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν Ἑλλήνων. Οὐδεμία δύναμις ἐκηρύχθη οὔτε ὑπὲρ αὐτῶν οὔτε κατ' αὐτῶν. Ὁ ἀγὼν καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐλύτρωσαν αὐτοὺς ἀπὸ κινδύνων, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἤθελον καταβάλῃ πάντα ἄλλον λαόν. Οἱ κατακτητικοὶ σκοποὶ οἱ ἀναμιγνυόμενοι πολλάκις ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν ἐθνῶν φαίνονται ὅτι οὐδόλως ἴσχυσαν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ γνωστὰ γεγονότα πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι οἱ ἰσχυροὶ αὐτῶν ἐχθροὶ ἀπώλεσαν διὰ παντὸς πᾶσαν ἐπ' αὐτῶν κυριαρχίαν καὶ ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ καταστῇ καὶ πάλιν ἔθνος ἀνεξάρτητον.»

Αὕτη ἐστὶν ἡ δήλωσις τοῦ Προέδρου. Ἐὰν λοιπόν, τὰ ἐν τῷ διαγγέλματι τοῦ Προέδρου αἰσθήματα εἰσὶν ἀληθῆ, ἐπίσης ὀρθὸν εἶνε τὸ κοινοβούλιον τοῦτο νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰ αἰσθήματα ταῦτα. Ἡ παροῦσα πρότασις ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ αἰσθήματα ταῦτα, καὶ οὐδὲν περισσότερον.»

Ἀκολούθως ὁ ρήτωρ ὑποστηρίζει ὅτι διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῆς προτάσεως αὐτοῦ οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ εἰρήνη, ἡ εὐημερία καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καὶ διὰ γλώσσης δριμείας καὶ νευρώδους καὶ δι' ἐπιχειρημάτων σπουδαίων ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, ἰδίως δέ, κατὰ τῆς ἀρχῆς ὅτι *αἱ δυνάμεις ἔχουσιν ἀναμφισβήτητον δικαίωμα νὰ λαμβάνωσιν ἐχθρικὴν στάσιν κατὰ παντὸς ἔθνους ἐπαναστατήσαντος κατὰ τῶν καθεστώτων.*

["Επεται συνέχεια.]

Γ. Δ. Κ.

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΕΒΡΑΡΔΟΣ

(Μικρὸν μυθιστόρημα)

(Συνέχεια)

Ὁποία ἐπάνοδος διὰ τῶν αὐτῶν ὁδῶν, αἵτινες πρὸ τινων μόνον ὡρῶν μὲ εἶδον διαβαίνοντα τόσον θαρραλέον, εὐελπιν καὶ εὐτυχῆ! Ἡ ὀργή, ἡ ἀπελπισία καὶ πᾶσαι αἱ σκέψεις καὶ τὰ παράφορα αἰσθήματα, ἅτινα διήγειρεν ἐν ἐμοὶ ἡ ἀπώλεια τῶν πόθουμου, μὲ ὤθησαν, οὕτως εἰπεῖν, μέχρις Ὠδιέρων. Κατέκρινα τὸν ἑαυτόν μου διότι νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ παλαίσω ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας μου καὶ ἐξωργιζόμην κατὰ τῆς δειλίας μου. Ἤθελον νὰ ἐπιστρέψω εἰς Ἀλώνια, ἵνα ἐπανίδω τὴν κυρίαν Λαβαρὲν καὶ τῇ ὁμολογήσω ὅτι ἠρώμην τῆς θυγατρός της, ὅτι καὶ ἐκείνη μὲ ἠγάπα, ὅτι ὁ Θεὸς μοὶ ἔδωκε δικαιώματα ἐπ' αὐτῆς καὶ ὅτι οὐδεὶς θὰ τὴν ἀπέσπα ἀπ' ἐμοῦ ἐν ὅσῳ ἔζων· ἀλλ' ὅτε διῆλθον τὴν φλοιὰν τῆς θύρας μου, ὅτε εὑρέθην ἐν τῷ οἴκῳ μου . . . . ὦ μικρά μου ἐπαυλις, ἣν διεκόσμησα μετὰ τόσου φίλτρου, ἣν ἐπίστευσα ὅτι θὰ μετέτρεπον εἰς μέγαρον, καὶ ἥτις τὴν πρωίαν ἀκόμη ἦσο ἡ χαρὰ καὶ ὁ πλοῦτός μου, τί ἀπέγεινες; Δέν την ἀνεγνώριζον πλέον· τὰ πάντα ἐν αὐτῇ μοὶ ἐφαίνοντο πένθιμα! ἐγὼ αὐτὸς ἠσθανόμην τὸν ἑαυτόν μου πτωχὸν καὶ ἀπόκληρον! Ὁποία αἰφνιδίως πτῶσις καὶ μετατροπὴ τῆς τύχης! Περιελθὼν ὡς σκιὰ ἐν πρὸς ἓν τὰ δωμάτια ἦλθον εἰς τὸ διὰ τὴν προσφιλῆ μου Θηρεσίαν προορισθὲν ἐνδιαίτημα. . . Τὴν ἐφαντάσθην τότε ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς εἰς Παρισίους, ἐν τῇ ἐξοχῇ της κατὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀνελύθην εἰς δάκρυα καὶ λυγμόν...

— Σὲ λυποῦμαι, εἶπε τότε ὁ Ἐβράρδος εἰς τὸν Παῦλον· ἀλλὰ πρὸ πάντων λυποῦμαι τὴν Θηρεσίαν. Σὺ δὲν συνδέεσαι ἢ μετὰ τῆς λύπης σου καὶ μόνης, ἀλλ' ἡ κόρη αὕτη! δι' αὐτὴν πρέπει νὰ κλαίωμεν. Πότε θὰ γείνῃ ὁ γάμος;

— Προσεχῶς, καθὼς λέγουν.

— Τότε, φίλε μου, ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ. Δὲν θὰ εἶσαι ὁ πρῶτος, ὅστις εὗρεν ἐκεῖ κάτω τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς. Σκληρὰ εἶνε βεβαίως ἡ δοκιμασία, ἣν διέρχεσαι· ἀλλ' εὐτυχῶς δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀπομαραίνουσι τὴν ὕπαρξιν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἔρως σου δὲν ἐνεπαίχθη· ἡ κυρία Λαβαρὲν δέν σοι εἶχεν ὑποσχεθῆ τὸ παραμικρόν, οὔτε διέρρηξε τὴν καρδίαν σου ἐκ προμελέτης. Ἡ πληγή σου εἶνε ἀκίνδυνος, ὁ χρόνος δὲ θά την ἐπουλώσῃ. Ἐμπρός, ἀγαπητέ μου Παῦλε, ἑτοιμάσου ν' ἀναχωρήσωμεν αὔριον.

— Ὄχι, ὄχι αὔριον! ἀνέκραξεν ὁ Παῦλος. Δὲν σᾶς εἶπον τὰ πάντα. Δεκαπέντε ἡμέραι παρῆλθον ἤδη ἀπὸ τῆς μετὰ τῆς κυρίας Λαβαρὲν συνεντεύξεώς μου. Ὤφειλον ν' ἀναχωρήσω καὶ ἐν τούτοις διαμένω εἰσέτι ἐνταῦθα. Δὲν δύναμαι νὰ χωρισθῶ τῆς Θηρεσίας, χωρὶς νὰ τὴν ἐπανίδω. Εἰς μόνην τὴν Μάρθαν εἶχον ὅλας τὰς ἐλπίδας μου καὶ μόλις σήμερον τὸ πρωὶ κατώρθωσα νὰ τῇ ὁμιλήσω. Ἤμεθα μόνοι. Ἔλαβε τὰς χεῖράς μου λίαν συγκεκινημένη καὶ μοὶ εἶπε: «—Τί θέλετε; καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἐξ ἴσου δυστυχεῖς, ἐπίσης ἀπηλπισμέναι ὡς καὶ σεῖς. Ἂν ἐξηρτᾶτο ἀπ' ἐμοῦ ἡ κυρία Λαβαρέν, θὰ ἐγνώριζεν ἤδη ὅλην τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' ἡ Θηρεσία μοῦ ἔκλεισε τὸ στόμα· θυσιάζεται ὁλοτελῶς καὶ δὲν παραδέχεται νὰ παράσχῃ οὔτε τὴν ἐλαχίστην θλῖψιν εἰς τὴν μητέρα της. Ἀλλ' ὑμεῖς διὰ τί μένετε ἐδῶ; — προσέθηκε μεθ' ὕφους ἠπίου, ἀλλ' ἐπιβλητικοῦ. — Ἐνόμιζον ὅτι ἀνεχωρήσατε. Ὀφείλετε ν' ἀπομακρυνθῆτε, καὶ τὸ ὀφείλετε χάριν ὑμῶν καὶ ἐκείνης». «—Δὲν θ' ἀναχωρήσω, ἂν δέν την ἐπανίδω, ἀνέκραξα. Ὑπάρχουσι πράγματα, ἅτινα δέν τῇ εἶπόν ποτε καὶ ἅτινα θέλω νὰ τῇ εἴπω μίαν τοὐλάχιστον φοράν, ὅτι δηλαδὴ τὴν ἀγαπῶ, ὅτι χάνων αὐτὴν χάνω τὸ πᾶν, καὶ ὅτι ἐκείνη εἶναι ἡ ψυχὴ ἅμα καὶ ἡ ζωή μου. Ὑμεῖς εἶσθε ἀγαθή· μὴ ἀπορρίψητε τὴν παράκλησίν μου, ἀλλ' εὐσπλαγχνισθῆτέ με. Αὔριον τὸ ἑσπέρας θὰ εἶμαι εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ἰχθυοτροφείου· ἔλθετε μετ' αὐτῆς, ὁδηγήσατέ την πρὸς ἐμέ· θά σας ὀφείλω τὴν τελευταίαν εὐτυχίαν μου καὶ θ' ἀναχωρήσω εὐλογῶν τὸ ὄνομά σας». Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἀνεχώρησα, χωρὶς νὰ περιμένω τὴν ἀπάντησίν της.

—Καὶ πιστεύεις ὅτι αἱ δύο νεάνιδες...;

—Τὸ πιστεύω καὶ τὸ ἐλπίζω.

—Ἐγώ, εἶπεν ὁ Ἐβράρδος, ὄχι μόνον πιστεύω, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος. Τοιουτοτρόπως, προσέθηκε χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ ὡς μονολογῶν, εἰς τὸ ἰχθυοτροφεῖον θ' ἀνταμωθῶσι καὶ θ' ἀποχαιρετηθῶσι διὰ τελευταίαν φοράν... εἰς τὸ ἰχθυοτροφεῖον, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὑπὸ τὰς πτελέας!

Καὶ ἐβυθίσθη εἰς βαθὺν ρεμβασμόν, ὃν ὁ Παῦλος δὲν ἐτόλμησε νὰ ταράξῃ.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἀπεχωρίζοντο, ὁρίσαντες συνέντευξιν διὰ τὴν μεθαύριον· παρὰ τὸ προκεχωρηκὸς δὲ τῆς νυκτὸς καὶ τὰς παρακλήσεις τοῦ Παύλου ὅπως διανυκτερεύσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὁ συνταγματάρχης ἐλάμβανε λίαν σκεπτικὸς τὴν πρὸς τὴν πόλιν ὁδόν.

Μετὰ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἐπαύριον σκηνὴ ἀνταξία τοῦ χρωστῆρος εἰδικοῦ ζωγράφου ἐλάμβανε χώραν ἐν τῇ μικρᾷ ἐπαύλει. Εἶχε φθάσῃ ἡ προικὶ τῆς Θηρεσίας, καὶ ἡ κυρία Λαβαρὲν ἐνησχολεῖτο μετὰ τῆς Μάρθας πρὸς ἐκκένωσιν τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ κομισθέντων κιβωτίων. Ἐκ φιλοτιμίας τῆς κυρίας Λαβαρὲν ἡ προικὶ ἦτο πριγκιπική. Ἡ Θηρεσία ἐθεώρει ἐν αὐταπαρνήσει τὰ λεπτὰ ὑφάσματα καὶ τὰ τρίχαπτα, ἅτινα ἡ μήτηρ της ἐξήπλου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ἀπὸ καιροῦ δὲ εἰς καιρὸν μόνον ἐμειδία μελαγχολικῶς χάριν τῇ Μάρθᾳ, ἥτις διὰ τῶν εὐφυολογιῶν καὶ τῶν περιποιήσεών της κατώρθου νὰ τὴν ψυχαγωγῇ κάπως ὀλίγον. Ἡ κυρία Λαβαρὲν ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν φαιδροτάτη, διότι τὴν πρωίαν εἶχε λάβῃ ἐπιστολήν, δι' ἧς ὁ φοῖνιξ τῶν γαμβρῶν τῇ ἀνήγγελλε τὴν ἔλευσίν του περὶ τὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος, καὶ μολονότι ἦτο βεβαία περὶ τῆς λείας της, οὐχ ἧττον δὲν δυσηρεστεῖτο ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο πτηνὸν θὰ εἰσήρχετο ἐν τῷ κλωβῷ. Ὡς ἐκ τῆς χαρᾶς της μόλις ἐφαίνετο εἰκοσαέτις. Ἡ Θηρεσία δὲ βλέπουσα τὴν μητέρα της τόσον νεαζουσαν, θριαμβεύουσαν καὶ ὡραίαν, ἠσθάνετο ὡς ἀμειβομένην τὴν θυσίαν της, καὶ μόλις ἡ δύστηνος κόρη ἐπέτρεπεν ἑαυτῇ παράπονόν τι ἐν τῷ μυχῷ τῆς καρδίας της.

Ἐν ᾧ κατεγίνοντο οὕτω πως ἐξάγουσαι ἐκ τῶν κιβωτίων τοὺς ἐν αὐτοῖς θησαυρούς, ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠμιηνεώχθη, διὰ μέσου δ' αὐτῆς ἐπεφάνη ἡ κεφαλὴ τοῦ κηπουροῦ.

— Ἔλα, Λεονάρδε, εἴσελθε, τί τρέχει;

— Νά, κυρία, ἀπήντησεν ὁ Λεονάρδος εἰσερχόμενος ἄκρῳ τῷ ποδί, τρέχει ὅτι κατά 'που βλέπω πῶς πηγαίνει ἡ κατάστασι τῆς ποδάγρας τοῦ ἀγραφύλακα ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ κουνήσῃ μήτε τὸ πόδι μήτε τὴν πατοῦχά του, ἔρχομαι νὰ ρωτήσω τὴν κυρὰ ἂν εἶνε μὲ τὸν ὁρισμό της νὰ στείλω νὰ φωνάξω τὴ χωροφυλακή.

— Καὶ αὐτὸ εἶνε μία ἰδέα, εἶπεν ἡ Μάρθα γελῶσα, ἂς ζητηθῇ ἡ χωροφυλακή.

— Ἀλλὰ διατί, καλέ μου ἄνθρωπε;

— Γιὰ νὰ τζακώσω, μὲ τὸ συμπάθειο ποῦ χρωστῶ 'ς τὴν Κερὰ καὶ σ' οὔλη τὴν συντροφιὰ ἀγτάμα, ἕνα κατεργάρη ποῦ τριγυρνᾷ ἀπὸ δυὸ ὧραις κ' ἐδῶ τριγύρω στὸ πάρκο καὶ ποῦ δὲν φαίνεται νὰ θέλῃ νὰ φύγῃ χωρὶς νὰ κάμῃ καμμιὰ βρωμοδουλειά...

— Τί εἶνε αὐτὰ ποῦ μας διηγεῖσαι; Κακοποιός τις ἐδῶ εἰς τὰ μέρη μας;

— Μὲ τὸ συμπάθειο, νὰ μὲ συγχωρᾶτε, μὰ τὸ ὑποκείμενο αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ μέρη μας.

— Ἀλλὰ πόθεν εἶνε λοιπόν; Τί θέλει; Τῷ ὡμίλησας;

— Ὄχι, διόλου, μὰ τὸν ἀκολούθησα... ἀπὸ μακρυὰ καὶ κρυμμένος ὀπίσ' ἀπὸ τὰ δένδρα.

— Ἀλλὰ τὸν εἶδες, εἶπεν ἡ Μάρθα, πῶς εἶνε καμωμένος;

— Μὰ τὸν Θεόν, δεσποινοῦλά μου, δὲν φαίνεται νἄνε καὶ κακοφτιασμένος κ' ὀχθρικός. Κάποιοι κάποιοι μάλιστα μποροῦν νὰ βροῦν πῶς εἶνε ἕνας μεγάλος ὤμορφος ἄνθρωπος καλὰ 'ντυμένος, μὰ σοῦχει ἕνα πρόσωπο! Παναγία μου! μὲ τὴς μουστάκαις του καὶ μὲ τὸ καπνισμένο πετζί του εἶνε τὸ ἴδιο 'σὰν νὰ 'ποῦμε μιὰ κεφαλὴ Τούρκικη. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς δὲν εἶνε διόλου ἀντιπαθητικὸς στὸ πρόσωπό του, μὰ σοῦχει ἕναν ἀγέρα, κάτι τρόπους! Νά! παγαίνει ἀπὸ 'δῶ, παγαίνει ἀπό 'κεῖ, περπατεῖ ἀπάνω στὰ λειβάδια, καταφέρνει κάτι χτύπους μὲ τὸ μπαστοῦνί του ἀπάνω στὰ κλαδιά, κοντοζυγώνει στὸ σπίτι σὰν Ἅγιος Ὀνούφριος, τὸ τηράει καλὰ καλὰ καὶ ὕστερα ξαναγυρίζει πάλι γλίγωρα γλίγωρα στὸ πάρκο σὰν τὸ λαγό. Ἀρωτῶ τὴν Κερὰ ἂν εἶνε αὐτὸς τρόπος ἑνὸς καλοῦ Χριστιανοῦ. Ἄφησε δὰ ποῦ δὲν τὸν εἶδε καὶ κανένας νὰ διαβῇ τὴν ὀξόπορτα, ὥστε ποῦ θὰ ποῦμε δὲν μπόρεσε νὰ 'μπῇ μέσα παρὰ σκαλόνοντας τὸν τοῖχο. Καὶ ξέχωρα ἀπὸ οὔλα αὐτά, — προσέθηκεν ὁ Λεονάρδος χαμηλῇ τῇ φωνῇ, — ὁ μικρὸς Πιερότος ποῦ ἤτανε μαζύ μου γιὰ κάθε περίστασι προσβολῆς... μὰ δὲν τολμῶ νὰ τὸ 'πῶ τοῦτο στὴ Κερά.

— Τόλμησε, παιδί μου, λέγε.

— Αἴ! ἂς εἶνε πειά! ὁ μικρὸς Πιερότος, κυρά, βεβαιώνει πῶς εἶνε ὁ ἴδιος λυκάνθρωπος ποῦ βλέπει λίγο καιρὸ τώρα νὰ τριγυρνᾷ τὸ βράδυ στὸ σπίτι μας. Λοιπόν, τί λέτε, νὰ φωνάξω τὴ χωροφυλακή;

— Ὄχι, εἶπεν ἡ Μάρθα, ὁ κακοποιὸς αὐτὸς μοῦ ἀρέσκει. Ἐὰν περιφέρεται πρὸ δύο ὡρῶν ἤδη ἐν τῷ δάσει, θὰ εἶνε κάπως κουρασμένος. Ἂς σπεύσωμεν νὰ τὸν συλλάβωμεν αἱ ἰδιαι καὶ νὰ τῷ προτείνωμεν ν' ἀναπαυθῇ ἐδῶ.

— Μὴν πειράζεσαι, δεσποινοῦλα, ἀνέκραξεν ὁ Λεονάρδος· νὰ τὸς κι' ἔρχεται.

Πράγματι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ξένος τις ἐξήρχετο τοῦ δάσους καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν οἰκίαν. Αἱ τρεῖς γυναῖκες ἐπλησίασαν πρὸς τὸ παράθυρον ἵνα τὸν ἴδωσιν, ἐν ᾧ ὁ γενναῖος Λεονάρδος ἐτρέπετο εἰς φυγήν, καὶ πρὸς πλειοτέραν ἀσφάλειαν ἐκρύπτετο εἰς τὸν ἀνθῶνα.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν ὁ κακοποιὸς οὗτος ἔχει ἀρίστην φυσιογνωμίαν, εἶπεν ἡ Μάρθα. Ἰδοὺ λοιπόν, Θηρεσία, δὲν νομίζεις ὅτι εἴδομεν ἤδη κάπου τὸ πρόσωπον αὐτό;

— Πράγματι, εἶπεν ἡ Θηρεσία.

— Παράδοξον, εἶπε τότε καὶ ἡ κυρία Λαβαρέν, ποῦ λοιπὸν εἶδον καὶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον αὐτό;

Ἐκεῖνος ἐν τούτοις εἶχεν ἀνέλθῃ τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος, ἀφ' οὗ δὲ ἀνέμεινεν εἰς μάτην νὰ τὸν ἀναγγείλωσιν, εἰσῆλθεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἧς ἡ θύρα εἶχε μείνῃ ἡμιηνεωγμένη, καὶ προὐχώρησε σοβαρῶς πρὸς τὴν κυρίαν Λαβαρέν, ἥτις καὶ αὐτὴ εἶχε κάμῃ βήματά τινα πρὸς αὐτόν. Αὐτὸς καὶ μόνος ὁ τρόπος τῆς ἐμφανίσεώς του ἤρκει πρὸς ἐξάλειψιν πάσης κατ' αὐτοῦ προκαταλήψεως.

— Δέν με ἀναγνωρίζετε, κυρία;

Ἀκούσασα τὴν φωνὴν ταύτην, ἣν ὁ χρόνος οὐδόλως εἶχε παραλλάξῃ, ἡ κυρία Λαβαρὲν ἀνεσκίρτησε καὶ προσήλωσεν ἐπὶ τοῦ ξένου βλέμμα περιεργίας ἅμα καὶ διστάγμοῦ.

— Δέν με ἀναγνωρίζετε; ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος· ἐνδεχόμενον δ' εἶνε νὰ ἐλησμονήσατε καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά μου.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά του ἡ κυρία Λαβαρὲν ἀνέκραξε μετὰ φαιδρᾶς ἐκπλήξεως:

— Ἐβράρδε! Πῶς; εἶσθε ὑμεῖς; ὑμεῖς, ἀγαπητέ μου Παῦλε! Ἀλλ' ἐναγκαλισθῆτέ με λοιπόν, ἀποκαλέσατέ με ὡς καὶ ἄλλοτε Ἰουλίαν. Δὲν εἶμαι πλέον ἡ παιδική σας φίλη, ἡ σύντροφος τῆς νεότητός σας; Καὶ ἐγώ, νὰ μή σας ἀναγνωρίσω ἀμέσως! Ἀλλ' ἠξεύρετε ὅτι μετεβλήθητε πολύ; Ἀλλὰ καὶ ὁποία ἰδέα νὰ μεταβῆτε νὰ πολεμήσητε τοὺς Ἄραβας! Δὲν ἤλπιζον πλέον νά σας ἐπανίδω. Πόσος καιρὸς εἶνε ἀφ' ὅτου ἀνεχωρήσατε ἐντεῦθεν;

— Σήμερον ἀκριβῶς συμπληροῦνται εἴκοσιν ἔτη, Ἰουλία.

— Εἴκοσιν ἔτη ἤδη! Εἶσθε βέβαιος;

— Ὦ! ναί, βεβαιότατος. Τὰ ἐμέτρησα.

Κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην καὶ ἐν ᾧ ὁ Ἐβράρδος διηγεῖτο ἐν συντόμῳ ὅτι ἀναγκασθεὶς νὰ ἔλθῃ εἰς Γαλλίαν ἕνεκα κατεπείγοντος καθήκοντος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἐπανίδῃ ἐπ' ὀλίγον τὴν γενέθλιον χώραν καὶ τοὺς πρώην φίλους, ἡ Θηρεσία καὶ ἡ Μάρθα, ἀποσυρθεῖσαι ἐν τῷ κοιλώματι τοῦ παραθύρου, ἀνεγνώριζον τὸν ἀνάδοχον τοῦ Παύλου, τὸν ἥρωα τῆς Ἀφρικῆς, οὐτινος τὴν εἰκόνα εἶχον ἴδῃ εἰς Ὠδιέρους. Καὶ ἡ μὲν καὶ ἡ δὲ ἐσκέπτοντο ἐὰν ἄραγε ἡ ἀπρόοπτος ἐμφάνισις τοῦ ξένου τούτου δὲν ἤθελεν ἐπιφέρῃ ἀλλοίωσίν τινα εἰς τὸν ροῦν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐὰν δὲν ἐπέμπετο ἴσως ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας· χωρὶς δὲ ν' ἀνακοινώσωσιν ἀλλήλαις τὰς σκέψεις αὐτῶν, ἀμφότεραι παρετήρουν ἐν σιωπῇ τὸ ἀνδρικὸν ἐκεῖνο καὶ εὐειδὲς πρόσωπον, ὡς εἰ ταῖς ὑπέσχετο σωτηρίαν τινά.

— Ἡ θυγάτηρ μου! εἶπεν ἡ κυρία Λαβαρέν, συνιστῶσα τὴν Θηρεσίαν.

— Θέλετε νὰ εἶμαι φίλος σας, δεσποινίς; ἠρώτησεν ὁ Ἐβράρδος μετ' ἀνεκφράστου τρυφερότητος.

— Ὦ! ναί, κύριε, ναί, τὸ ἐπιθυμῶ πολύ, ἀπήντησεν ἡ Θηρεσία συγκεκινημένη ἀκουσίως μέχρι δακρύων.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, ἐναγκαλισθῆτέ την, εἶπεν ἡ κυρία Λαβαρέν.

Τότε ἐκεῖνος τὴν περιέβαλε διὰ τοῦ βραχίονος καὶ τὴν ἔθλιψεν ἐλαφρῶς ἐπὶ τῆς καρδίας του.

— Καὶ ἑτέρα θυγάτηρ μου, ἡ δεσποσύνη δὲ Σαμλιέ! Ἐνθυμεῖσθε τὴν μητέρα της;

— Μάλιστα, δεσποσύνη, ἐνθυμοῦμαι τὴν μητέρα σας, καὶ νομίζω ὅτι βλέπων ὑμᾶς βλέπω ἐκείνην.

—Ἐναγκαλισθῆτέ την λοιπὸν καὶ αὐτήν, εἶπεν ἡ Μάρθα προτείνουσα αὐτῷ τὰς παρειὰς πρὸς ἀσπασμόν.

["Επεται συνέχεια].

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐγένετο ἡ κηδεία τοῦ στρατηγοῦ Δ. Γρίβα ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως, ὅπου ἀπὸ τῆς προτεραίας εἶχε τοποθετηθῆ· ἡ σωρὸς μετεκομίσθη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Πάτρας καὶ ἐκεῖθεν δι' ἀτμοπλοίου εἰς Βόνιτσαν, ὅπου ἐνεταφιάσθη.—Ἐν Saint-Nazaire ἐγένετο προχθὲς (3)15 Μαΐου) ἡ καθέλκυσις τοῦ ὁ-ὸ τὸ στοιχεῖον Γ Ἑλληνικοῦ θωρηκτοῦ ὀνομασθέντος «Ὕδρα».—Οἱ ἐν Σμύρνῃ Ἕλληνες ἐτιμάζουσι δῶρον εἰς τὸν διάδοχον, κατὰ τοὺς γάμους αὐτοῦ, δύο μεγάλους πολυτίμους τάπητας πλουσίως πεποικιλμένους, ἵνα χρησιμεύσωσι διὰ τὰς δύο μεγάλας αἰθούσας τοῦ ἀνακτόρου αὐτοῦ. —Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν κατετέθη ἰδιοχείρως ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ ἐν Πειραιεῖ ὑπὸ τοῦ κ. Χατζηκυριακοῦ ἀνεγειρομένου ὀρφανοτροφείου θηλέων.—Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐτελέσθησαν ἐν μεγίστῃ συρροῇ οἱ προαγγελθέντες γυμναστικοὶ ἀγῶνες ἐν τῷ ἐνταῦθα Γυμναστηρίῳ. — Ἀπενεμήθη εἰς τὸν πρωθυπουργὸν κ. Τρικούπην ὑπὸ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας ἡ μεγάλη ταινία τοῦ παρασήμου τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἡλίου. — Ἐπιτροπὴ ἐκ φοιτητῶν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Πανεπιστημίου προσκαλεῖ τοὺς φοιτητὰς τοῦ ἡμετέρου, ὅπως δι' ἀντιπροσώπων αὐτῶν μετάσχωσιν τῶν ἐπὶ τοῖς ἀποκαλυπτηρίοις τοῦ ἀνδριάντος τοῦ πανθεΐστοῦ φιλοσόφου Ἰωάννου Βρούνου τελεσθησομένων ἐν Ρώμῃ ἑορτῶν. — Στέφη ἀκρίδων εἰσέβαλον εἰς τὴν περιφέρειαν Κιάτου τῆς Κορινθίας ἀπειλοῦντα τὰς ἀμπέλους καὶ τοὺς ἀγρούς.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ Σουλτάνος ἀπένειμε τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Ἰμτιὰζ ἀδαμαντοκολλήτου εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας, τὴν δὲ μεγάλην ταινίαν τοῦ Σεφακάτ ἀδαμαντοκολλήτου εἰς τὴν αὐτοκράτειραν.—Ὀσημέραι ἐξαπλοῦνται ἐν Γερμανίᾳ αἱ πρὸς ἀδξησιν τῶν ἡμερομισθίων ἀπεργίαι. — Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ὁ Διάδοχος τῆς Ἑλλάδος ἔφθασεν εἰς Χομποῦργον γενόμενος δεκτὸς ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείρας Φρειδερίκου καὶ τῶν θυγατέρων της. — Ὁ Κρίσπης ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὸ ἤδη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθὲν σχέδιον τῆς Ἑλληνοϊταλικῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως. — Οἱ ἐν Σερβίᾳ Βούλγαροι πρόσφυγες καὶ πράκτορες τοῦ πανσλαβισμοῦ συνέστησαν ἐν Σερβίᾳ πολιτικὸν σύνδεσμον σκοποῦντα νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐνεστῶσαν τῶν βουλγαρικῶν πραγμάτων κατάστασιν.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Κοστομοίρης ἀνέγνω ὑπόμνημα περὶ τῶν πονημάτων ἀρχαίων Ἑλλήνων ἰατρῶν, ὧν τὸ κείμενον ἀπόκειται ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ἀνέκδοτον ἢ ἀπώλετο ἢ σώζεται ἐν Λατινικαῖς καὶ Ἀραβικαῖς μεταφράσεσιν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Κατεσχέθησαν ἐν Πειραιεῖ, καθ' ἣν στιγμὴν ἐπεβιβάζοντο διὰ Γαλλίαν, καὶ μετηνέχθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον Πειραιῶς διάφοροι ἀρχαιότητες, ἐν αἷς ὡρία εἰδώλια γυναικός, ἐξ ὧν τὸ ἓν φέρει ὑδρίαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἕτερον νεανίου ὀρθίου κρατοῦντος ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἀλέκτορα· ἀ-

γαλμάτιον χαλκοῦν τοῦ Πανὸς καὶ ἕτερον παιδὸς περιτετυλιγμένου ἐντὸς ἱματίου καὶ φέροντος κωνικὸν πῖλον, ὡς καὶ τινες σκύφοι, κήλικες, λύχνοι, ὑδρίαι καὶ λήκυθοι, ἐφ' ὧν σώζονται διάφοροι γραφαὶ καὶ εἰκόνες. — Ἐξακολουθοῦσιν ἐν Ἐρετρείᾳ αἱ τῇ ἐποπτείᾳ τοῦ ἐφόρου κ. Κορομάνζου ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαί, ἐσχάτως δ' ἀνευρέθησαν διάφορα χρυσᾶ κοσμήματα.—Ἐπὶ τοῦ λόφου Ἡρακλέους, παρὰ τὴν λίμνην Λέρνην, εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ σιδηροδρόμου Μύλων - Καλαμῶν, ἀνεκαλύφθησαν τάφοι ἀρχαῖοι, ἐντὸς δ' αὐτῶν συντετριμμένα ἀγγεῖα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τὴν αὔριον Κυριακὴν ἡ ἐνταῦθα Φιλαρμονικὴ Ἑταιρεία δίδει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ζαππείου μεγάλην συναυλίαν.—Ἐξακολουθεῖ τὰς παραστάσεις αὐτοῦ ἐν τῷ δημοτικῷ θεάτρῳ ὁ διάσημος Ἰταλὸς ἠθοποιὸς Ρόσσης.—Εἰς τὸν δ. αἰπρεπῆ Ἕλληνα μουσουργὸν κ. Σπ. Σαμάραν ἀπενεμήθη τὸ παράσημον τοῦ Ἰταλικοῦ στέμματος. — Ἐν συναυλίᾳ δοθείσῃ ἐν τῷ «Ὠδείῳ» προχθὲς ἐπευφημήθησαν ἐνθουσιωδῶς οἱ καλλιτέχναι τετραχορδισταὶ ἀδελφοὶ Κάρλο καὶ ὁ κλειδοκυμβαλιστὴς Ἀβόλιο.—Μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας παρεστάθη ἐν Μιλάνῳ νέον τετράπρακτον λυρικὸν δρᾶμα τοῦ κ. Ἰακώβου Puccini ὁ «Ἐδγάρ», κατατάξαν ἀμέσως τὸν συνθέτην του μεταξὺ τῶν πρώτων μελοποιῶν... κατὰ τὰς Ἰταλικὰς ἐφημερίδας.—Ἐν Μιλάνῳ ἐγένοντο δοκιμαὶ νέου μουσικοῦ ὀργάνου Mandolobоe κληθέντος μονοχόρδου ὁμοιάζοντος πρὸς τὸ μανδολίνον, ἀλλὰ παιζομένου διὰ τοξαρίου.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἄργῳ. Ἡ λήκυθος εἶνε στενόστομον ἀγγεῖον ἐν αὐτῷ οἱ ἀρχαῖοι ἐφύλαττον μύρον καὶ ἔλαιον, δι' οὗ ἠλείφοντο οἱ ἀγωνιζόμενοι, καὶ ἐξ οὗ ἐπέχεον εἰς τοὺς νεκρούς. Ἴδε καὶ τὴν μοναδικὴν εἰς τὸ εἶδός της «Ἱστορίαν τῶν Ἀγγείων», ἣν πέρισυ ἐδημοσιεύσαμεν. — *Ἀγιάζει . . .* ὁ σκοπὸς τὰ μέσα καὶ διὰ τοῦτο φαίνεται καὶ ἡ «Ἀπαγωγὴ τοῦ Κορανίου» ἐκ τῆς βιβλιοθήκης ἡμῶν. Ἐὰν μὴ λάβωμεν αὐτὸ ταχυδρομικῶς, διακόπτομεν πᾶσαν *ἀρμονίαν* καὶ ἀρχόμεθα τῶν ἐχθροπραξιῶν.— Π. Λ., Σ. Β. *Παρισίους.* Γ. Δ. Κ., Ν. Σ., Ἀριστ. Δ. *Κωνσταντίν.* Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — *Φ. ν.* Οἱ εἰς τοὺς δημοσίους ἀγῶνας ἀγωνιζόμενοι ὠνομάζοντο Ἀθληταὶ ἢ Ἀθλητῆρες, οἱ δὲ νικῶντες ἐκαλοῦντο Ἱερονῖκαι καὶ ἀπεδίδοντο αὐτοῖς μέγιστοι τιμαί, θεωρουμένοις τὸ καύχημα τῆς ἰδίας πατρίδος.—*Φιλτάτῳ* *** *Σμύρνην.* Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ἀγγελία δὲν ἐδόθη εἰς μάτην, οὐδ' ἡ φιλικὴ ὑπόσχεσις ἐλησμονήθη.—Δδι. Α. Α. *Ἄνδρον.* Ἐπιμένετε; Ἰδοὺ λοιπὸν τί λέγουσι: Ὅταν ἡ Σελήνη παλαιώσῃ κόπτεται εἰς τεμάχια καὶ ἐκ τούτων κατασκευάζονται οἱ ἀστέρες.—Ἐκ. *Πόρον.* Ἐν τινι λευκώματι ἀνέγνωμεν ποτε:

Τὸ ταξείδιον εἶνε μελαγχολικὴ ἡδονή.
Κυρία Στάελ

Καὶ προσεθέσαμεν μὲ τὸ ψευδώνυμόν σας:

Ἰδίᾳ διὰ τοὺς μὴ ἔχοντας τὸν ναῦλόν των.

—Ἀρ. Π. *Βόνιτσαν.* Τὸ Κράνειον ἦτο ἄλσος ἐν Κορίνθῳ ὡραιότατον ἐκ κυπαρίσσων. Ἐν αὐτῷ εὑρίσκετο τὸ τέμενος τοῦ Βελλεροφόντου καὶ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης τῆς ἐπικαλουμένης Μελαινίδος.—*Λαβραίῳ. Σμύρνην.* Ἰδοὺ ἓν ἔτι ὡραῖον πεντάστιχον τοῦ Ἐξαρχοπούλου ἀνέκδοτον:

Νὰ ὁ ἥλιος, νὰ καὶ τὸ φεγγάρι,
Ὅταν φεύγει ὁ ἥλιος βγαίνει τὸ φεγγάρι·
Ἔτσι καὶ ἐγὼ στὴν πόρτα της καθίζω
Καὶ ἀκούω ποῦ κελαΐδοῦνε τὰ ὀρτύκια,
Ὥρα σου καλὴ καὶ μέγα ἔλεος.

—Π. Δ. Μὴ συμβουλεύεσθε τοὺς μισογύνας, λέγει κάποιος, θὰ σᾶς εἴπωσιν ὅτι αἱ γυναῖκες ἔχουσί τι κοινὸν πρὸς τοὺς δαίμονας, ὅτι εἶνε τὸ φόβητρον τῶν ἀνδρῶν, ὅτι ... Ἡμεῖς παραδεχόμεθα μόνον ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ἄγγελος πεπτωκώς ... ἐπὶ τῆς γῆς ... — Κ. Μ *Λάρισσαν.* Πέντε Ἕλληνες, ἑπτὰ θελήσεις... λέγουσιν οἱ Ἰταλοί.—Κ*. Πρῶτος τυπογράφος Ἕλλην ὑπῆρξεν ὁ Ἀλέξανδρος Γεωργίου ἐκ Χανδάκος τῆς Κρήτης, ὅστις ἐδιδάχθη τὴν τυπογραφικὴν τέχνην ἐν Ἐνετίᾳ, ὅπου καὶ ἐτύπωσε τὸ Ψαλτήριον τοῦ Δαυὶδ κατὰ τὸ ἔτος 1486. Πρῶτος δὲ ξένος ὁ Γουτεμβέργιος βεβαίως.— Ν. *Σθρον.* Καὶ ἐκείνη ἡ Κάρλιτ; —Μ. *Σμύρνην* Ἐν τινι πλατείᾳ τῆς πόλεως Blatna τῆς Βοημίας ὑπάρχει στήλη, ὑπὸ τὴν ὁποίαν δοξάζουσιν ὅτι εἶνε ὑπόγειον, ἐν ᾧ ζῶσι μυριάδες χρυσῶν ὀρνίθων, ἡ δὲ πόλις ἡμέραν τινὰ θὰ ὀφείλῃ τὴν σωτηρίαν της εἰς τὰς ὄρνιθας ταύτας τὰς κατεσκευασμένας ἀπὸ χρυσόν. Δὲν κάμνετε κανὲν ταξείδιον ἕως ἐκεῖ; τόρα, ὅτε θὰ ἐξηντλήθησαν πλέον καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δέ;

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ
Ἐξεδόθησαν

Λεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικόν, ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ *Ν. Γ. Πολίτου.* Τόμος Α'. Φυλλ. 8. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται.

Μικρὸς Θησαυρὸς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἤτοι ἐπιτομὸν **Ἑλληνικὸν Λεξικὸν** μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν καὶ παραρτήματος κυρίων ὀνομάτων, ὑπὸ *Α. Ν. Γιάνναρη.* Τεῦχος ἕνατον. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης.

Ρωμαϊκὸν Δίκαιον *Arndts*, ἐκ τῆς δεκάτης τρίτης τῆς Γερμανικῆς ἐκδόσεως τῆς γενομένης ἐπιμελείᾳ *L. Pfaff* καὶ *F. Hofmann*, καθηγητῶν τοῦ ἐν Βιέννῃ Πανεπιστημίου, μεταφρασθὲν καὶ πολλαῖς σημειώσεσιν αὐξηθέν, ὑπὸ *Ι. Θ. Κυριακοῦ*, δικηγόρου.

Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος μετ' εἰκόνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος, ὑπὸ *Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου.* Τεῦχος 44.

Περὶ Ἱπποκρίτου καὶ τοῦ ποιητοῦ αὐτοῦ, ἱστορικὴ καὶ κριτικὴ καὶ γλωσσικὴ μελέτη μετὰ γλωσσαρίου, ὑπὸ *Α. Ν. Γιάνναρη.*

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΨΑ ΤΕΥΧΗ
ΠΕΡΙΠΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ
ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Τεῦχος 1—3 *Θάνος Βλέκας.* Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.
Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντίου (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει)
» 3—5 *Ὁ Ἐξηνταβελόνης*, κωμῳδία Μολιέρου, κατὰ τὴν ἐξελληνισιν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων,
Ποιήματα Φ. Κοππὲ (ἐν τῷ 5ῳ τεύχει).
» 6 *Περίληψις ἱστορίας* τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.
» 7 κ. 9 *Λουΐζα Μόλλερ*, τραγῳδία Φ. Σχιλλέρου.
» 8 *Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς* ὑπὸ Φεουτερσλέβεν.
» 10 *Διηγήματα* σύγχρονα Ἑλληνικά, ὑπὸ Δ. Βικέλα, Ἐ. Χαριλάου, Δ. Καμπούρογλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ἰ. Μ. Δαμβέργη καὶ Α. Καρκαβίτσα.
» 11—13 *Στράτης Καλοπίχειρος*, ἠθογραφία ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κουμανούδη.
» 14—15 *Ἀμλέτος*, τραγῳδία Σαικσπήρου μετάφρασις ὑπὸ Σ. Δ. Βικέλα.
» 16—17 *Ἄσμα των Χριστουγέννων*, διήγημα ὑπὸ Κ. Δίκενς.
» 18 *Κορακιστικὰ* ἢ διόρθωσις τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσης, κωμῳδία. —*Κούρκας ἁρπαγή*, ποίημα, ὑπὸ Κ. Ἰακ. Ρίζου.

Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (α' σειρὰ) δρ. 12.
Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὗται αἱ τιμαὶ εἰς χρυσόν.

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ
ἐκδόται ἐν Ἀθήναις

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Περιεχόμενα τοῦ Δ' Τεύχους.

Λίθινον Χρονικόν. — Τοπογραφικὰ συμπτώματα (σημείωμα Μύλλερ—σημείωμα Detlefsen.—Τὰ παρ' ἰδιώταις ἔγγραφα).—Μολυβδόβουλλα καὶ σφραγῖδες. —Ἁγιολογικαὶ πληροφορίαι. — Σημειώματα ἐπὶ βιβλίων.—Ἐπιγραφαί.—Εἰκόνες καὶ σχεδιογραφήματα. —Κτίρια (Ἡ καταστροφή.)

Εἰκόνες.

1) Χορὸς Δερβισῶν ἐν τῷ Ὡρολογίῳ Κυρρήστου (χρωματολιθογραφία).—2) Ἀντώνιος Α' Ἀτζαγυόλης δοὺξ τῶν Ἀθηνῶν.—3) Φραγκίσκος Α' Ἀτζαγυόλης δοὺξ τῶν Ἀθηνῶν.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Κορίνθου - Αἰγίου - Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.45π	11.20π	8 πμ	Πάτραι ἀν.	7 πμ	11.25	—
Ἀθῆναι »	7,15μ	11.50»	8. 35	Αἴγιον »	8.52	12.50	—
Κόρινθος ἀφ.	10.35	2.50μ	12. 10	Κόρινθος »	1.10	4 —	1.55μ
Αἴγιον »	2.52	6.04»		Ἀθῆναι ἀφ.	4.45	7.05	5.4
Πάτραι »	4.45	7.30»		Πειραιεὺς »	5.15	7.30	6 .5

Γραμμὴ Κορίνθου - Ἄργους - Ναυπλίου - Μύλων

202		203	
Ναύπλιον ἀν.	9.55π.μ.	Κόρινθος ἀν.	3.05 μ.μ.
Μύλοι »	9.55	Ἄργος ἀφ.	5.22 »
Ἄργος »	10.30	Ναύπλιον »	5.55 »
Κόρινθος ἀφ.	12.45π.μ.	Μύλοι »	6 — »

Σημείωσις.— Πᾶσαι αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἐν Πάτραις θ' ἀναχωρῶσι καὶ θὰ φθάνωσιν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου θὰ χορηγῶνται τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ ἐνεργῆται μόνον ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις τῶν ἀποσκευῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 1, 2. 33. 32, 202, 203, σταθμεύουσι καὶ εἰς ὅλας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμούς. Μεταξὺ Κορίνθου —Ἀκράτας Πατρῶν— Ἀκράτας Ναυπλίου—Ἄργους—Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσι καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστ. σταθμεύουσαι εἰς πάσας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ
Πέννας Διαδόχου
Ὑδρόγειοι Σφαῖραι εἰς Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ δρ. 35—72.
Πέννας Τριχούκη
ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ
ἐπὶ καλοῦ χάρτου στιγμιαίως.
Πέννας Διαδόχου
ΜΕΛΑΝΗ ΜΑΥΡΗ
συμπεπυκνωμένη καὶ ἀναλυομένη εἰς ἓξ μέρη ὕδατος. Δοχεῖον ἐκ δραμ. 312 δραχ. 4 50
Ἀναλελυμένη ἠδικὴ. 90
Πέννας Τριχούκη
Γραφικαὶ ΓΑΛΛΙ
ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Δρομολόγιον
1 Μαρτίου — 15 Μαΐου.

ΓΡΑΜΜΗ ΚΗΦΙΣΣΙΑΣ

Ἀναχωρήσεις Ἐξ Ἀθηνῶν		Καθημεριναὶ Ἐκ Κηφισσίας	
7,—	Π. Μ.	7,45	Π. Μ.
9,—		10,—	
11,—		11,45	
2,—	Μ. Μ.	2,45	Μ. Μ.
3,35		4,40	
5,30		6,15	
Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς			
7,—	Π. Μ.	7,45	Π. Μ.
9,—		10,—	
11,—		11,45	
2,—	Μ. Μ.	2,45	Μ. Μ.
2,40		4,40	
3,35		6,15	
5,35		8,—	

ΓΡΑΜΜΗ ΛΑΥΡΙΟΥ

Ἐξ Ἀθηνῶν		Ἐκ Λαυρίου	
8,45	Π. Μ.	7,15	Π. Μ.
3,40	Μ. Μ.	4,05	Μ. Μ.

Τυπογραφεῖον **Κορίννης**. *ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 9.*